

ความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์
ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

EXPECTANCY ON OPERATIONAL GUIDELINES OF PASANG
GOOD AGRICULTURAL PRACTICE PRODUCERS AND
DISTRIBUTORS COOPERATIVES, LTD.

อิสริย์ คงทน

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ชื่อเรื่อง

ความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์

ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

EXPECTANCY ON OPERATIONAL GUIDELINES OF PASANG
GOOD AGRICULTURAL PRACTICE PRODUCERS AND
DISTRIBUTORS COOPERATIVES, LTD.

โดย

อิสริย์ คงทน

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.วิรัชดี ประกติ)

วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ ๑๕ เดือน ๗.๑. พ.ศ. ๕๐

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์กิตติพงษ์ ไตริกุล)

วันที่ ๑๕ เดือน ๑.๑ พ.ศ. ๒๕๕๐

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ ๑๕ เดือน ๗.๑. พ.ศ. ๕๐

สำนักงานบัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ ๑๗ เดือน ๑.๑ พ.ศ. ๒๕๕๐

ชื่อเรื่อง	ความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอิสริย์ คงทน
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.วีรศักดิ์ ปรกติ

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก และความคาดหวังของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกต่อแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสหกรณ์จำนวน 124 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 53 ปี มีสถานภาพสมรส และจบการศึกษาภาคบังคับ มีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 4.75 ไร่ และมีรายได้จากผลผลิตลำไยเฉลี่ย 35,075 บาทต่อปี นอกเหนือจากการปลูกลำไย ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการทำนาเฉลี่ยปีละ 22,500 บาท มีรายได้จากการปลูกพริกเฉลี่ยปีละ 73,333 บาทต่อปี นอกเหนืออาชีพจากการเกษตร ผู้ให้ข้อมูลยังมีรายได้จากการค้าขายเฉลี่ย 73,970 บาทต่อปี มีแหล่งเงินทุนกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) และกองทุนหมู่บ้าน

ผลการศึกษาความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกที่คาดว่าจะได้รับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากทุกด้านเกี่ยวกับ 1) แนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตร 2) แนวทางการดำเนินงานด้านการตลาดสหกรณ์ 3) แนวทางการดำเนินงานด้านการบริการ 4) แนวทางการพัฒนาความรู้ ความสามารถสมาชิก และ 5) แนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่

ด้านแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากทุกประเด็นคือ 1) สินเชื่อปัจจัยการผลิตระยะสั้นใช้คืนเมื่อจำหน่ายผลผลิตได้ 2) สินเชื่อระยะปานกลางเงินทุนหมุนเวียนระยะเวลา 6 เดือน จำนวนเงินไม่เกิน 20,000 บาท 3) สินเชื่อเงินทุนระยะยาวไม่เกิน 3 ปี 4) สินเชื่อระยะยาวเงินทุนหมุนเวียนระยะเวลา 1 ปี จำนวนเงินไม่เกิน 35,000 บาท และ 5) สินเชื่อเงินทุนระยะสั้น 3 เดือน จำนวนเงินไม่เกิน 15,000 บาท

แนวทางการดำเนินงานด้านการตลาดสหกรณ์ ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากทุกประเด็นคือ 1) สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร 2) จำหน่ายวัสดุทางการเกษตรแก่สมาชิก 3) รับซื้อผลผลิตของสมาชิกทั้งหมดคุณภาพและราคาตามท้องตลาด 4) จำหน่ายสินค้าแก่สมาชิกคุณภาพดีราคาถูก 5) ข้อมูลความเคลื่อนไหวกับเทคโนโลยีด้านการเกษตร 6) เป็นตัวแทนจำหน่ายผลผลิตให้กับสมาชิก 7)แปรรูปผลผลิตเป็นสินค้าเพื่อจำหน่าย 8)รับจำนำผลผลิตลำไย และ 9) รับฝากขายผลิตภัณฑ์ลำไย

แนวทางการดำเนินงานด้านบริการ ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากทุกประเด็นคือ 1) บริการคัดเกรดลำไยแก่สมาชิก 2) รับอบลำไยแห้ง 3) การให้บริการด้านการขนส่งผลผลิต 4) บริการด้านข้อมูลด้านราคาผลผลิตในท้องตลาด 5) การให้ความช่วยเหลือเมื่อประสบภัยธรรมชาติ 6) จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมสินค้า 7) บริการข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดให้แก่สมาชิก 8)บริการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมผลผลิตในแต่ละฤดูกาล 9) รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อคัดขนาดและคุณภาพเพื่อจำหน่าย 10) บริการข้อมูลด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 11)สถานะราคาสินค้าในปัจจุบัน 12) สถานที่จัดจำหน่าย และ 13) การให้บริการด้านอุปกรณ์คัดเกรดลำไยแก่สมาชิก

แนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถสมาชิก ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากทุกประเด็นคือ 1) จัดอบรมด้านการเกษตรหรือการประกอบอาชีพเกษตรการปลูกพืชในพื้นที่ที่เหมาะสม 2) ทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 3) จัดอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ 4) จัดอบรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 5) จัดอบรมเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และ 6) จัดอบรมเกี่ยวกับหลักการดำเนินงานของสหกรณ์

แนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่ ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากทุกประเด็นคือ 1) ดูงานการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 2) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ 3) อบรมแนวทางการดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการผู้ดำเนินงานสหกรณ์ 4) อบรมดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง 5) จัดการอบรมเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ และ 6) อบรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

Title	Expectancy on Operational Guidelines of Pasang Good Agricultural Practice Producers and Distributors Cooperatives, Ltd.
Author	Miss Isaree Kongton
Degree of	Master of Science in Agricultural Extension
Advisory Committee Chairperson	Dr. Weerasuk Prockkati

ABSTRACT

This study aimed to investigate basic factors and socio-economic characteristics of members of the Cooperatives Producing and Selling GAP Longan, Pasang Ltd. and their expectation towards guidelines on the implementation of the cooperatives. Data were obtained through interview schedules distributed to 124 cooperative members and then analyzed by using the SPSS-PC⁺

Results of the study revealed that most of the respondents were male, 52.51 years old on average, married, elementary school graduates, having longan cultivated area of 4.75 rais, and could earn an average annual income of 35,074.80 baht. Aside from growing longan, they could earn an average annual income of 22,500 baht from growing rice, 73,333 baht from growing chili, and 73,970 baht from selling other products. The Bank for Agricultural and Agricultural Cooperatives was their source of loans. Most of the respondents were members of Agricultural Cooperatives for Marketing of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives customers and members of the Village Fund. Based on the expectation on the operational guidelines for the cooperatives, the following guidelines were expected in a highest level: 1) the operation on agricultural credit; 2) the operation on cooperative marketing; 3) the operation on service; 4) the development of knowledge and potential of cooperative members; and 5) the development of knowledge and potential of cooperative staff.

For the guidelines for the operation on agricultural cooperatives, the following were found in a high level: 1) short term credit on production factors could be paid back when the yields could be sold out; 2) moderate-term credit on 6 month free cash flow should be not more than 20,000 baht; 3) long term-credit for capital should not be longer than 3 years; 4) long-term

credit for one year free cash flow should not be more than 35,000 baht; and 5) three month short-term credit should not be more than 15,000 baht.

Regarding guidelines for cooperative marketing, the following were found in a high level: 1) supporting of group establishment for earning supplementary income; 2) selling of agricultural materials to cooperative members; 3) purchasing yields of cooperative members in accordance with market price; 4) selling of products with good quality and inexpensive price to cooperative members; 5) up-to-date information and agricultural technology; 6) being an agency for selling yields of cooperative members; 7) processing yields for selling; 8) pawning longan yields of cooperative members; and 9) bringing longan products of cooperative members to sell in the cooperative shop.

In the case of guidelines for services, the following were found in a high level in all aspects: 1) the service on longan grading for cooperative members; 2) the service on roasting longan; 3) the service on delivery of longan yields; 4) the service on market price information; 5) the service on assistance when cooperative members confronted natural calamity; 6) the service on convenience in yield storage in all seasons; 7) the service on marketing information; 8) the service on the provision of convenience in yield collecting in all seasons; 9) the service on yield collection for grading size and quality of longans for selling; 10) the service on marketing channels; 11) current market price; 12) selling places; and 13) the service on longan grading equipment.

For guidelines for cooperative members' knowledge and potential development, the following were found in a high level: 1) holding a seminar on agriculture or plant cultivation in an appropriate area; 2) holding an educational tour on agricultural yield processing; 3) holding a seminar on the operation of the cooperatives; 4) holding a seminar on agricultural yield processing; 5) holding a seminar on the sufficiency economy as a principle of earning a living; and 6) holding a seminar on the operational principles of the cooperatives.

Regarding guidelines for cooperative staff's knowledge and potential development, the following were found in a high level in all aspects: 1) educational tour on agricultural yield processing; 2) educational tour on the operation of other cooperatives; 3) holding a seminar on guidelines for cooperative operation for cooperative committee; 4) holding a seminar on earning a living with the principles of efficiency economy; 5) holding a seminar on the rights and duties of cooperative staff; and 6) holding a seminar on agricultural yields processing.

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร.วีรศักดิ์ ปรกติ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้ คำแนะนำ และคำปรึกษาตลอดจนแก้ไขวิทยานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ พร้อมด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ อาจารย์ กิตติพงษ์ ไตรธิกุล กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาชี้แนะทางวิชาการและคำแนะนำถึงวิถีทางและข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้เกิดความกระจ่างยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ อนึ่งขอขอบคุณนักวิชาการผู้เป็นเจ้าของตำราต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณท่านคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ภาควิชาส่งเสริมการเกษตรที่กรุณาแนะนำให้ความช่วยเหลือและเจ้าหน้าที่กรมวิชาการการเกษตร รวมถึงประธานสหกรณ์และคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่าย ลำไย จีเอพี ป่าซาง จังหวัดลำพูนทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด จังหวัดลำพูน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัว คงทน ซึ่งประกอบไปด้วย คุณพ่อ เผิชญ คงทน คุณแม่แสงคำ คงทน และทุก ๆ คนในครอบครัว ที่คอยสนับสนุนทุน กำลังกาย และกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา โดยเฉพาะการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุดแก่ผู้วิจัย รวมถึงเพื่อน ๆ ทุกคนทั้งที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และผู้ร่วมงานกับผู้วิจัยที่ได้เอื้อนาม ณ ที่นี้ทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือที่ดีเสมอมา จนทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์บรรลุปณิธานที่ตั้งไว้

อิสริย์ คงทน

ตุลาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตในการวิจัย	3
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
การผลิตลำไยอย่างถูกต้องและเหมาะสม	6
ข้อบังคับบางประการของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด	
พ.ศ. 2548	8
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร	9
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง	13
ทฤษฎีความคาดหวัง	14
ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom	16
ทฤษฎีความคาดหวังของ Porter and Lawler	18
อิทธิพลของความคาดหวังที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำงาน	19
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง	21
ภาคสรุป	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	25
สถานที่ดำเนินการวิจัย	25
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	25
เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	27
การทดสอบเครื่องมือ	28
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	29
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	29
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	30
ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลผู้ผลิตลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด	30
ความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกที่คาดว่าจะ	
ได้รับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย	
จีเอพี ป่าซาง จำกัด	38
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	49
สรุปผลการวิจัย	49
อภิปรายผลการวิจัย	52
ข้อเสนอแนะ	53
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	53
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	54
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	60
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	61
ภาคผนวก ข หลักการดำเนินงานของสหกรณ์และการผลิตลำไยอย่างถูกต้อง	
และเหมาะสม	68
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	82

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 พื้นที่ปลูกลำไยรวมและผลผลิตที่ได้ แยกตามจังหวัดปี พ.ศ. 2547	2
2 สถิติการปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี 2547/48 อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน	9
3 จำนวนสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด โดยจำแนกตามหมู่บ้าน	27
4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	32
5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่การปลูกและ รายได้จากผลผลิตลำไย	34
6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการประกอบอาชีพเกษตรอื่น นอกจากการปลูกลำไย	35
7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการประกอบอาชีพอื่นนอกภาคเกษตร	36
8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามแหล่งเงินทุนกู้ยืม	37
9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรต่าง ๆ	38
10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความคาดหวังจากการดำเนินงานบริการ ด้านสินเชื่อเกษตรจากสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด	40
11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความคาดหวังจากการดำเนินงาน ด้านการตลาดสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด	42
12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความคาดหวังจากการดำเนินงาน ด้านบริการสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด	44
13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความคาดหวังจากการพัฒนาความรู้ ความสามารถของสมาชิกจากสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด	46
14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความคาดหวังจากการพัฒนาความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่จากสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด	48

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนภูมิแสดงโมเดลของทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom	17
2 แผนภูมิแสดงโมเดลของทฤษฎีความคาดหวังของ Porter and Lawler	18

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

ลำไยเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงติดอันดับโลกอีกชนิดหนึ่งของประเทศไทยในปี 2543 และยังสามารถเข้าประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมากและยังเป็นหนึ่งใน Product champion ของกรมวิชาการเกษตร แหล่งปลูกลำไยที่สำคัญของประเทศ คือ ภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะจังหวัดลำพูน มีพื้นที่ปลูกในปี 2547 จำนวน 195,027 ไร่ ผลผลิตที่ได้ 219,367 ตัน (ตารางที่ 1) การผลิตลำไยที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพลำไยเพื่อการส่งออก ได้แก่ การระบาดของเพลี้ยหอย, เพลี้ยแป้ง ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ป้องกันและกำจัดด้วยสารเคมี ทำให้เกิดปัญหาด้านการส่งออกมีการนำเข้าลำไยจากไทยซึ่งเกิดผลกระทบต่อเกษตรกร รวมถึงปัญหาด้านคุณภาพอื่น ๆ ได้แก่ ปัญหาขนาดของผลลำไยไม่สม่ำเสมอผลขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรไม่นิยมตัดแต่งข้อผล และขาดความรู้ด้านการจัดการธาตุอาหารพืชที่ถูกต้องทำให้ได้ผลผลิตไม่ตรงมาตรฐานกรมส่งเสริมการเกษตรจึงมุ่งสู่การผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสม

การผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) คือแนวทางในการทำการเกษตรเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพที่ดี ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดผลผลิตสูง ขบวนการผลิตที่ปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค และใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด การผลิตดังกล่าวจะอยู่ภายใต้คำแนะนำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร ทั้งนี้ขั้นตอนการผลิตทางการเกษตรบางขั้นตอนอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อการผลิตของเกษตรกรทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการแนะนำทางการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม

ปัญหาการวิจัย

(Research Problem)

จังหวัดลำพูนเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่เกษตรกรผู้ผลิตลำไยให้ความสนใจและเข้าร่วมโครงการ การผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสม (GAP) โดยเฉพาะเกษตรกรในอำเภอป่าซาง ซึ่งปัจจุบันมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 6,759 คน จาก 9 ตำบล ซึ่งจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการมีความคาดหวังว่าผลผลิตที่ได้จะมีคุณภาพได้มาตรฐานสามารถจำหน่ายได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เฉพาะในเขตอำเภอป่าซาง ผลผลิตที่ได้ในฤดูกาลคาดว่าจะมีจำนวนมาก และผลผลิตที่ออกนอกฤดูซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนมากอีกเช่นกัน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 พื้นที่ปลูกลำไยรวมและผลผลิตที่ได้ แยกตามจังหวัดปี พ.ศ. 2547

จังหวัด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
เชียงราย	85,097	71,564
พะเยา	33,499	23,680
ลำปาง	23,363	18,553
ลำพูน	195,027	219,367
เชียงใหม่	200,377	208,814
รวม	537,363	541,978

ที่มา: สำนักงานสถิติการเกษตร (2547)

ดังนั้นเกษตรกรผู้ผลิตจึงเกรงว่าผลผลิตที่ได้อาจจะมีปัญหาเรื่องการจำหน่าย เพราะผลผลิตที่ได้อาจจะมากกว่าความต้องการของผู้บริโภคและอีกทั้งปัญหาการจัดจำหน่ายที่ล่าช้าและราคาผลผลิตตกต่ำ เจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตรและกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยจึงได้รวมกลุ่มกันเพื่อหาหนทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว และร่วมมือกันวางแผนหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ผลผลิตลำไยล้นตลาดโดยได้แนวทางการแก้ไขโดยออกมาในรูปของการจัดตั้งหน่วยงานที่มีเกษตรกรเข้ามาดำเนินงาน คือ สหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด โดยเริ่มแรกมีคณะกรรมการดำเนินการจำนวน 15 ท่าน โดยสหกรณ์นี้เป็นสหกรณ์สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกลำไยจีเอพี เท่านั้น ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 184 คน ดำเนินงานภายใต้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์จังหวัดลำพูนและเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเกษตรกรในโครงการการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม ของกรมวิชาการเกษตรสหกรณ์นี้ยังได้รับการสนับสนุนทางด้านทุนและงบประมาณจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนแก่กลุ่มเกษตรกรทุกกลุ่มรวมถึงในรูปของสหกรณ์การเกษตรด้วย

การศึกษาเรื่องความคาดหวังและแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด จึงมีความสำคัญเพราะจะได้ทราบถึงความต้องการของสมาชิกแล้วนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ตรงกับความต้องการของสมาชิก ผู้วิจัยต้องการทราบว่าลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ของสมาชิกเป็นอย่างไรและต้องการทราบ แนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ตลอดจนความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives of the Research)

การวิจัยเรื่องความคาดหวังและแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด
2. ความคาดหวังของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกต่อแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Results)

ผลการศึกษาครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อให้ตรงกับความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ฯ และเป็นประโยชน์ต่อเจ้าพนักงานการเกษตร นักวิชาการเกษตรซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ดูแลและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสมในอำเภอป่าซางรวมถึงใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและเอกสารอ้างอิงแก่ผู้สนใจ

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of the Research)

1. การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาเฉพาะแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง และความคาดหวังของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ
2. ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด
3. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงความคาดหวังของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

การผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) หมายถึง แนวทางในการทำเกษตรกรรมเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพที่ดี ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุนและขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

สหกรณ์ การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตรรวมกันจัด ตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อยาน ทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของ สมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

เกษตรกร หมายถึง คือ เกษตรกรผู้ปลูกลำไยและอื่น ๆ ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิก สหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไยจีเอพี ป่าซาง จำกัด และได้ปฏิบัติตามวิธีการของการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม

การผลิต หมายถึง การผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP)

ความคาดหวัง หมายถึง ความคาดหวังการสนับสนุนและช่วยเหลือทางด้านการจัดจำหน่ายและปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรผู้ปลูกลำไย จีเอพี ในการสมัครเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้ผลิต และจำหน่าย ลำไยจีเอพี ป่าซาง จำกัด

ลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม ในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ลักษณะทางจิตวิทยา หมายถึง (psychographic) ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ (perception) การเรียนรู้ (learning) ธรรมเนียมปฏิบัติ (habit) แรงจูงใจและความต้องการ (motivation and needs) ทักษะ (attitude) บุคลิกภาพ (personality) แนวความคิดส่วนตัว (self concept) วิธีการดำเนินชีวิต (life style) ค่านิยม (value) เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อการดำเนินกิจกรรม

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง รายได้ จำนวนพื้นที่ในการปลูกลำไย การเป็นสมาชิกกลุ่ม ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการการผลิตลำไยถูกต้องเหมาะสม

การเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง บุคคลสามารถเกี่ยวข้องกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้โดย เป็นสมาชิกแบบสมัครใจในที่นี้หมายถึงการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการการผลิตลำไยอย่าง ถูกต้องและเหมาะสมในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

แนวทางการดำเนินงาน หมายถึง การกำหนดวิธีการสำหรับดำเนินกิจการเพื่อให้กิจการประสบความสำเร็จและตรงกับความต้องการซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นการกำหนดแนวทาง การดำเนินงานของสหกรณ์ฯเพื่อให้ตรงกับความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ฯ ได้แก่ 1) แนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อทางการเกษตร 2) แนวทางการดำเนินงานด้านการตลาด 3) แนวทางการดำเนินงานด้านการบริการ และ 4) แนวทางการดำเนินด้านการศึกษาอบรมส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถ

การวางแผน หมายถึง กระบวนการกำหนดวิธีการในการดำเนินการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

การวิจัยครั้งนี้ได้ตรวจเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์และความคาดหวังของสมาชิกสหกรณ์ซึ่งเป็นตัวกำหนดการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อให้ตรงกับความต้องการของสมาชิก

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากทฤษฎี หลักการและผลการวิจัยค้นคว้าจากเอกสารตำรา พระราชบัญญัติ ข้อบังคับที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาโดยมีเนื้อหา ดังนี้

1. การผลิตลำไยอย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. ข้อบังคับบางประการของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด
3. แนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด
4. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร
5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง
6. ทฤษฎีความคาดหวัง
7. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

การผลิตลำไยอย่างถูกต้องและเหมาะสม

(Good Agricultural Practice for Longan: GAP)

การจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้เกษตรกรพัฒนาการผลิตลำไยตั้งแต่เริ่มกระบวนการผลิต การคัดเลือกพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้รับการรับรองระบบการผลิตตามมาตรฐานที่กำหนด ระบบการจัดการคุณภาพสินค้าเกษตร เพื่อให้เกิดการขยายตัวและเชื่อมโยงตลาดระหว่างแหล่งผลิตที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพและผู้ประกอบการทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศสามารถส่งออกได้โดยไม่ถูกกีดกันจากประเทศผู้นำเข้า

กรมวิชาการเกษตร (2550) กล่าวว่า การผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม คือ แนวทางในการทำเกษตรกรรมเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพที่ดี ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ผลผลิตที่สูงคุ้มค่าการลงทุน และขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกร และผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุดเกิดความยั่งยืนทางการเกษตรและไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

การผลิตแบบ GAP นี้จะมีคำแนะนำของทางราชการ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติได้ ภายใต้สภาวะที่เป็นจริงเหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น และภูมิประเทศ ขั้นตอนการผลิตทางการเกษตร บางขั้นตอนในปัจจุบันอาจก่อให้เกิดปัญหาทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เช่น การป้องกันกำจัดศัตรูพืชอาจมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีอันตรายและมีพิษตกค้างสูง เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคหรือการใช้ปุ๋ยให้น้ำแก่ผักหรือผลไม้ที่ใช้บริโภคสด อาจมีเชื้อโรคติดมาเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการแนะนำแนวทางการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้อง และเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา ดังกล่าว

การผลิตลำไยอย่างถูกต้องและเหมาะสมเกษตรกรต้องปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. แหล่งน้ำ ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อน
2. พื้นที่ปลูก ต้องไม่มีวัตถุอันตรายที่ทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลผลิต
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร
4. ปลอดภัยจากศัตรูพืช ตำรวจการทำลายของโรคแมลง ศัตรูพืช เช่น เพลี้ยหอย เพลี้ยแป้ง หนอนเจาะลำไย โรคผลเน่า ถ้าพบต้องป้องกันและกำจัด
5. การเก็บเกี่ยว และปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
 - เก็บเกี่ยวเมื่อผลแก่เต็มที่ หรือใกล้ผลยกขึ้น และตัดแต่งข้อผลลำไย
 - อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุต้องสะอาด ไม่ปนเปื้อนวัตถุอันตราย หรือสารเคมีที่เป็นพิษ
6. การเก็บรักษาและขนย้าย
 - สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาดมีอากาศถ่ายเทได้ดีสามารถป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตรายและสัตว์พาหนะนำโรค
 - อุปกรณ์และพาหนะขนย้ายต้องสะอาดและการขนย้ายต้องระวังไม่ให้เกิดรอยขีด
7. การบันทึกข้อมูล ต้องบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูพืช และบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมี

ข้อบังคับบางประการของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย

จีเอพี ป่าซาง จำกัด พ.ศ. 2548

ตามมติของที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด เมื่อวันที่ 27 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2548 ได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ถือใช้ข้อบังคับฉบับนี้เป็นข้อบังคับของสหกรณ์ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียน ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสหกรณ์ ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด พ.ศ. 2548” ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่น่าายทะเบียนสหกรณ์ได้รับการจดทะเบียนในข้อบังคับนี้ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2548)

แนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

สหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด ได้มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้สมาชิกดำเนินงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ ทำให้สมาชิกมีปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น จากการกู้เงินสหกรณ์ในอัตราดอกเบี้ยต่ำมาประกอบอาชีพ รวมทั้งได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิต ตั้งแต่การใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืชการเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ผลิตผลที่ได้จึงเป็นไปตามความต้องการของตลาด ส่งผลให้สหกรณ์และบุคคลในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง ได้แก่

1. แนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อการเกษตร ซึ่งเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีเงินทุนจำกัดจึงไม่สามารถใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสินเชื่อการเกษตร มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการผลิตปริมาณการผลิตและรายได้ของสมาชิก

1.1 สินเชื่อการเกษตรระยะสั้น ได้แก่ ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย

2. แนวทางการดำเนินงานด้านการตลาด

2.1 การซื้อ คือ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและสิ่งของตามความต้องการของสมาชิกจำหน่าย

2.2 การขาย

2.3 แปรรูป

3. แนวทางการดำเนินงานด้านการบริการ

3.1 บริการข้อมูลด้านการผลิต

3.2 บริการข้อมูลด้านการตลาดสินค้า

4. แนวทางการดำเนินงานด้านการศึกษาอบรมส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถ

4.1 แนะนำส่งเสริมในด้านการเกษตรหรือประกอบอาชีพเกษตร

4.2 อบรมด้านวิชาการสหกรณ์เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจในหลัก และวิธีการดำเนินงานสหกรณ์

ตารางที่ 2 สถิติการปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี 2547/48 อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
ลำไย	279,792	245,226	302,606
ข้าวนาปี	120,487	120,487	69,419
ข้าวนาปรัง	2,781	2,781	1,678
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	86,020	86,020	68,683
ถั่วลิสง	1,535	1,535	455
มันฝรั่ง	4,371	4,371	7,623
ยาสูบพันธุ์เวอร์จิเนีย	3,170	3,170	2,511
กระเทียม	1,793	1,793	1,640
ข้าวโพดฝักอ่อน	6,497	6,497	7,842
หอมแดง	15,214	15,214	32,220
พืชผักอื่น ๆ	19,557	19,557	33,032

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน (2548)

แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์เป็นธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่ประชาชนส่วนใหญ่รู้จัก และให้ความสนใจ รัฐบาลเกือบทุกยุคทุกสมัยได้นำระบบสหกรณ์มาช่วยแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพราะเชื่อว่าสหกรณ์จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เพราะสหกรณ์ไม่สามารถแก้ไขปัญหาทุกอย่างในสังคม สหกรณ์จะแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาติได้ก็ต่อเมื่อสังคมนั้นๆ พร้อมทั้งจะนำระบบสหกรณ์เข้ามาใช้ และได้คนดีมีความสามารถที่จะดำเนินธุรกิจแบบนี้ให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสังคมขึ้นมาเท่านั้น มิฉะนั้นแล้วการนำระบบสหกรณ์

เข้าไปใช้ก็จะสูญเปล่า สหกรณ์เป็นธุรกิจที่ต้องการผู้มีความรู้เข้าไปบริหารและดำเนินงาน ฉะนั้นก่อนที่จะนำธุรกิจสหกรณ์ไปใช้แก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ณ ที่ใด หรือในสังคมใดก็ตามควรจะได้มีการศึกษาให้รอบคอบก่อน สหกรณ์เป็นธุรกิจที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมของชาติมาก เพราะสหกรณ์เป็นธุรกิจรูปหนึ่งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความเสมอภาคและความยุติธรรม หลังสหกรณ์ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบ ไม่มีการบังคับ และไม่มีการแสวงหากำไร แต่หลักการทั้งหลายเหล่านี้จะสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกสหกรณ์และผู้บริหารงานสหกรณ์มีความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีดำเนินงานสหกรณ์นั้นๆ อย่างถูกต้อง

นิยามและความหมายของสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2550) ระบุว่า มีท่านผู้รู้หลายท่านได้ให้คำจำกัดความของสหกรณ์ไว้ ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ความชำนาญ ความรอบรู้แต่ละท่าน บางท่านพิจารณาสหกรณ์ในด้านสังคม บางท่านอาศัยประสบการณ์ทางเศรษฐกิจ บางท่านพิจารณาในด้านการบริหารธุรกิจ หรือศีลธรรมจรรยาหรือตามหลักของการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อให้เข้าใจและสามารถอธิบายความหมายของสหกรณ์ได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น จึงได้นำเอาคำจำกัดความคำว่าสหกรณ์จากผู้มีชื่อเสียงในวงการ สหกรณ์หลายท่านมาประกอบ ดังนี้

สหกรณ์เป็นวิธีการรูปหนึ่งซึ่งบุคคลหลายคนเข้าร่วมกันโดยความสมัครใจของตนเองในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยความมีสิทธิเสมอหน้ากันหมด เพื่อบำรุงตนเองให้เกิดความเจริญทางทรัพย์

สหกรณ์เป็นวิธีประกอบการทางเศรษฐกิจแบบหนึ่งที่บุคคลผู้อ่อนแอในทางเศรษฐกิจ รวมแรง รวมปัญญา และรวมทุนกัน จัดตั้งขึ้นโดยความสมัครใจตามหลักการช่วยเหลือตนเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการประหยัดเพื่อความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม วิธีการสหกรณ์ในแง่เศรษฐกิจและสังคมว่า สมาคมสหกรณ์ เป็นที่รวมคนด้วยความมุ่งหมายในลักษณะหุ้นส่วนการค้า ซึ่งจัดในหมู่ผู้มีทรัพย์น้อย และวางวิธีการโน้มไปในทางมิให้บังเกิดความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว โดยวางเงื่อนไขไว้ว่า สมาชิกจะได้รับประโยชน์แบ่งตามส่วนแห่งกิจการงานที่กระทำกับสมาคมสหกรณ์คือ ชุมชนซึ่งร่วมงานกันโดยใจสมัคร และโดยยึดวิธีการประชาธิปไตยเป็นหลัก เพื่อเสนอสิ่งของและการรับใช้แก่สมาชิกเพื่อให้สมาชิกผลิตสิ่งของไว้ขาย หรือเพื่อขายสิ่งของที่สมาชิกผลิตขึ้น หรือเพื่อจะหาทุนให้แก่สมาชิก หรือเพื่อรวมวัตถุประสงค์ทั้งปวงให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และในขณะเดียวกันนั้นเพื่อเฉลี่ยผลได้ตามวิธีซึ่งสมาชิกได้ตกลงกันไว้ว่า เป็นวิธีที่ยุติธรรมสำหรับแต่ละคน และทุกคน

ขณะเดียวกันกับองค์การกรรมระหว่างประเทศ สหกรณ์คือ สมาคมของคนมีรายได้น้อย ผู้ได้มารวมกันเข้าโดยความสมัครใจ เพื่อให้ได้สามัญประโยชน์ทางทรัพย์ โดยจัดองค์การ

ธุรกิจที่มีการควบคุมแบบประชาธิปไตย ลงเงินไปสมทบในทุนที่ต้องการโดยเสมอภาค และยอมรับความเสี่ยงภัยและผลประโยชน์ในกิจการนี้ตามส่วนที่ยุติธรรม สหกรณ์เป็นที่รวมคน ตั้งขึ้นตามหลักแห่งความเสมอภาค ไม่จำกัดจำนวนสมาชิกและเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินงานตามหลักเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมฐานะทางการเงินและการดำเนินอาชีพของสมาชิก ด้วยวิธีช่วยตนเองตามลำพัง หรือช่วยตนเองด้วยความสนับสนุนของรัฐบาล โดยมีข้อแม้ว่าผลกำไรจากประโยชน์ของการกระทำร่วมกันจะต้องแบ่งตามส่วนของงานที่สมาชิกคน หนึ่งๆ กระทำมิใช่แบ่งตามส่วนแห่งเงินทุน

และสหกรณ์คือชุมชนที่ร่วมกันเป็นองค์การด้วยความสมัครใจและยึดหลักประชาธิปไตยเป็นที่ตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิกและการรับใช้แก่สมาชิก หรือเพื่อให้สมาชิกประกอบการผลิตเพื่อจำหน่ายหรือจัดการขายผลิตผลของสมาชิก หรือจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อวัตถุประสงค์เหล่านี้เข้าด้วยกัน และในขณะเดียวกันเฉลี่ยผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการนี้ให้แก่สมาชิกตามส่วนซึ่งได้ตกลงเห็นพร้อมกันว่าเป็นการเที่ยงธรรมสำหรับสมาชิกแต่ละคนและสำหรับหมู่คณะ

แถลงการณ์ขององค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศหรือเรียกย่อ ๆ ว่า ไอซีเอ (International Cooperative Alliance: ICA) เป็นองค์การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างขบวนการสหกรณ์ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2538 ณ นครแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษว่าด้วยเอกลักษณ์ของสหกรณ์คือสมาคมที่เป็นอิสระของบุคคลที่มาวมกันด้วยความสมัครใจดำเนินกิจกรรมที่เป็นเจ้าของร่วมกันและมีการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการและมุ่งมั่นร่วมกันทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2548: 35)

กล่าวโดยสรุปว่า สหกรณ์ หมายถึง คณะบุคคล ซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันและได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติ

ความหมายของสหกรณ์การเกษตร มีผู้รู้และนักวิชาการสหกรณ์หลายท่านได้ให้ความหมายของสหกรณ์การเกษตรไว้ ดังนี้

อำนาจ ชีระวนิช (2527: 17) สหกรณ์การเกษตร หมายความว่า สหกรณ์รูปต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายดำเนินกิจการเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในฐานะผู้ผลิตสหกรณ์ รูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสหกรณ์การตลาด สหกรณ์ซื้อวัสดุการเกษตร สหกรณ์เครดิต สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประกันภัย และในรูปอื่นๆ อีกมากที่ตั้งขึ้นมาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในฐานะผู้ผลิตแล้ว ต่างถือว่าเป็นสหกรณ์การเกษตรทั้งสิ้น และในทำนองเดียวกัน สหกรณ์การเกษตรและมีเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจอย่างเดียว หรืออเนกประสงค์ หรือหลายอย่างก็ได้

สหกรณ์การเกษตรเป็นสหกรณ์ที่เกษตรกรรวมตัวกันตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในด้านเงินทุน การผลิต การจำหน่ายและช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรสมาชิก

ให้ดีกว่าเดิม สหกรณ์การเกษตรมีหน้าที่ในการส่งเสริมการผลิต เพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิก อันหมายถึง การดำเนินงานของสหกรณ์ในหลายๆด้าน อาทิเช่น การให้สินเชื่อเกษตรกร การรับฝากเงิน การจัดหาสินค้าเครื่องมืออุปกรณ์การผลิตมาจำหน่ายแก่สมาชิก ตลอดจนการรวบรวมผลิตผลของสมาชิกออกจำหน่ายหรือแปรรูป การส่งเสริมการเกษตร และติดตั้งเครื่องสูบน้ำ จัดระบบส่งน้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเพาะปลูกของสมาชิกยิ่งขึ้น

สหกรณ์การเกษตร หมายถึง ครอบครัวของเกษตรกรที่มีการร่วมกันสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมทั้ง มีการดำเนินการกิจกรรมทางธุรกิจร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมที่ร่วมกันได้แก่

1. การแนะนำ ส่งเสริมการจัดการฟาร์มและอาชีพของครอบครัวเกษตรกร (ด้านการแนะนำบริการ)
2. การจัดซื้อวัตถุดิบการผลิตของชุมชน/วัสดุอุปกรณ์ สินค้า ของใช้ที่มีประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรของชุมชน (กิจกรรมทางเศรษฐกิจ)
3. การรับฝากเงิน และการให้เงินกู้ สำหรับการผลิตหรือเงินทุนสำหรับประกอบอาชีพ (บริการด้านสินเชื่อ)
4. ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระมัดระวัง ป้องกัน สิ่งที่ไม่คาดหวัง ความเสียหาย อุบัติเหตุ (บริการด้านการประกันภัย)
5. การจัดตั้งโรงงานของชุมชน สำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรหรืออาชีพ (บริการเพิ่มอรรถประโยชน์)
6. บริการด้านการแพทย์ การป้องกันคุ้มครองสุขภาพอนามัยของเกษตรกร (บริการด้านสวัสดิภาพ)

ประยงค์ สายประเสริฐ (2536: 2) ให้ความหมายของสหกรณ์การเกษตร ว่าเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งในหมู่สมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยมีการดำเนินงาน ที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นและลักษณะการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ แก่สมาชิก ได้แก่ การให้เงินกู้ การรับฝากเงิน การจัดหาวัสดุการเกษตร และเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผลการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิมาจัดจำหน่ายหรือแปรรูปออกจำหน่าย การจัดระบบส่งน้ำ ระบายน้ำ การใช้น้ำ การส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตร และอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการให้บริการอื่น ๆ แก่สมาชิก

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายสหกรณ์ คือ การงานที่ช่วยกันทำงานร่วมมือกัน วิธีการอย่างหนึ่งที่บุคคลพอใจร่วมมือกันมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และหาประโยชน์ร่วมกันเพื่อบำรุงความเจริญในทางเศรษฐกิจโดยหลักการของความเสมอหน้า ส่วนคำว่า การเกษตร หมายความว่า งาน สิ่งที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน ทุ่งนา นาไร่

ทั้งนี้เมื่อนำความหมายดังกล่าวมารวมกันจะให้ความหมายของสหกรณ์การเกษตร หมายความว่า การงานที่ช่วยกันทำ งานที่ร่วมมือกันของผู้ทำเกี่ยวกับที่ดิน พุ่ง นา ไร่ วิธีการจัดการอย่างหนึ่งที่บุคคลผู้ทำเกี่ยวกับที่ดิน พุ่ง นา ไร่ พอใจร่วมมือกัน มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และหาประโยชน์ร่วมกันเพื่อบำรุงความเจริญทางเศรษฐกิจ โดยหลักของความเสมอหน้า

จากความหมายข้างต้น สรุปความหมายของสหกรณ์การเกษตรว่าเป็นสหกรณ์ที่กลุ่มคนผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจร่วมกันด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านตั้งแต่การรวมตัวกันจัดหาปัจจัยการผลิต ประกอบด้วยแรงงาน ที่ดิน เงินทุน และวัสดุอุปกรณ์การเกษตร รวมกันแนะนำส่งเสริมการผลิต รวมกันแปรรูป รวมกันจัดจำหน่ายผลผลิต รวมกันจัดหาสินค้าอุปโภค บริโภค และรวมกัน ออมเงิน และจัดสวัสดิการอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์กับกลุ่มผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตร

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

สตูรังค์ จันท์ธอม (2539: 55) ให้ความหมายของความคาดหวัง (expectation) ว่าเป็นความเชื่อหรือคำทำนายว่าสิ่งใดน่าจะเกิดขึ้นและสิ่งใดไม่น่าจะเกิดขึ้น ความคาดหวังจะเกิดขึ้นตรงกับ ความเชื่อหรือคำคาดการณ์ล่วงหน้าหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน หากความคาดหวังนั้นประสบผลสำเร็จหรือถูกต้อง ก็จะมีเจตคติดีหรือมีความพึงพอใจต่อสิ่งนั้นแต่ถ้าหากความคาดหวังผิดพลาดในสิ่งใดก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2529 อ้างในสังเวียน คงดี, 2538: 20) ให้ความเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังว่า ความคาดหวังมิได้จำเพาะเจาะจงที่การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแต่จะรวมไปถึงแรงจูงใจ ความเชื่อความรู้สึगतศนคติและค่านิยมอีกด้วย ทั้งนี้ความคาดหวังในบทบาทเป็นเรื่องของการที่สมาชิกของกลุ่มโดยทั่วไปรับรู้หรือตั้งความหวังว่า บุคคลที่ครอบครองสถานภาพอยู่ ควรจะกระทำ มีแรงจูงใจ มีความเชื่อ มีความรู้สึก มีทัศนคติค่านิยมอย่างไร เช่น คนที่อยู่ในสถานภาพครูควรจะทำ ภาระตัวให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียน ควรจะมีความต้องการที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนและช่วยเหลือเด็กทุกคน ควรจะมีความเชื่อในวิชาความรู้ที่ตนสอน ควรจะมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพและควรมีค่านิยมและมีความเมตตาปราณีต่อเด็กนักเรียนทุกคน

Murray (1953 อ้างในศรีนิตย์ บุญทอง, 2521: 10) ให้แนวคิดของความคาดหวังว่าเป็นระดับผลงานที่บุคคลกำหนด หรือคาดหวังจะทำให้ได้เมื่อให้บุคคลที่ทำงานที่ตนเคยทำและความคาดหวังนั้น เป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง บุคคลจะรู้สึกประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำสำเร็จ

มีความหมายและในทางตรงกันข้าม งานที่มีความยากมาก ๆ ก็จะได้ผลเช่นเดียวกัน เพราะผู้ทำจะไม่เกิดความรู้สึกว่างานนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถด้วยความรู้สึกว่า แม้ทำไม่สำเร็จก็ไม่คิดว่าเป็นความล้มเหลว ดังนั้นความรู้สึกว่าตนประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวจะเกิดขึ้นเมื่อทำงานในระดับกลาง ๆ

ดำรง ปินทะนา (2533: 6) ให้ความหมายของความคาดหวังว่าเป็นความรู้สึกนึกคิดและคาดการณ์นั้นๆ จะมีลักษณะเป็นการประเมินค่าโดยมาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องวัดการคาดการณ์ของแต่ละบุคคล แม้จะเป็นการให้ต่อสิ่งที่ป็นรูปธรรมหรือนามธรรมชนิดเดียวกันก็อาจจะแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้แล้วแต่ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ และการเห็นคุณค่าความสำเร็จของสิ่งนั้นๆ

ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory)

ทฤษฎีความคาดหวัง เป็นทฤษฎีหนึ่งที่กล่าวถึงแรงจูงใจของบุคคลในองค์กร ซึ่งเป็นการขยายความของทฤษฎี Maslow ว่าถ้าหากบุคคลเกิดความต้องการพร้อม ๆ กันหลายสิ่ง บุคคลนั้นจะเลือกปฏิบัติอย่างไร นักจิตวิทยาในปัจจุบันที่อยู่ในกลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism) ซึ่งมีความเชื่อว่า มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่ใช้ปัญญาในการตัดสินใจว่าจะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่สนองความต้องการของตนเอง ด้วยความเชื่อเช่นนี้จึงเกิดคติฐาน (assumption) (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2542: 266)

1. พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดขึ้นโดยผลรวมของแรงผลักดันภายในตัวของเขาเองและแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม
2. มนุษย์แต่ละคนมีความต้องการ ความปรารถนาและเป้าหมายแตกต่างกัน สิ่งที่เป็นข้อมูลให้เลือก ได้แก่ ความคาดหวังในค่าของผลลัพธ์ที่จะได้ภายหลังจากการแสดงผลพฤติกรรมนั้นไปแล้ว
3. บุคคลตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมโดยเลือกจากพฤติกรรมหลายอย่าง สิ่งที่เป็นข้อมูลให้เลือก ได้แก่ ความคาดหวังในค่าของผลลัพธ์ที่จะได้ภายหลังจากการแสดงผลพฤติกรรมนั้นไปแล้ว

กฤษฎ์ อุทัยรัตน์ (2541: 39) ได้กล่าวว่าในการทำงานหรือการบริหารองค์กรต่าง ๆ สิ่งสำคัญในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารเพื่อให้ดำเนินไปบนพื้นฐานที่ยึดคนเป็นหลัก (people centered basis) คือการศึกษาที่เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติแห่งพฤติกรรม (nature of human behavior) เพื่อค้นหาวิธีที่สามารถนำมาใช้กระตุ้นจิตใจ (motivation) การสร้างผู้นำ (leadership development) และโน้มน้าวจิตใจคนที่ปฏิบัติงานให้มีพฤติกรรมเกื้อกูล การดำเนินงานขององค์กรเพื่อให้สัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดและมีประสิทธิผลที่สุด

สมเกียรติ ขาวสมบูรณ์ (2537: 20) กล่าวว่าทฤษฎีความคาดหวัง เป็นทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงานที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายซึ่งมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น Instrumentality Expectancy Theory (V-I-E)

Vroom (1964 อ้างในจำนง บุญชู, 2531: 268-272) ได้เสนอทฤษฎีกระตุ้นจิตใจให้ชื่อว่า ทฤษฎีกระตุ้นจิตใจด้วยความคาดหวัง (Expectancy Theory of Motivation) ที่ได้สร้างขึ้นบนรากฐานแห่งแนวคิด 3 แนวคิดคือ

1. แนวคิดที่ว่า คนย่อมมีพลังปรารถนาที่มีสภาพเป็นเป้าหมายส่วนตัวที่แท้จริงของเขาซึ่งเขาต่างหวังว่าจะให้เป้าหมายส่วนตัวดังกล่าวสัมฤทธิ์ผลในขั้นสุด (valence concepts)
2. แนวคิดที่ว่าเป้าหมายส่วนตัวที่คนหวังให้สัมฤทธิ์ผลดังปรารถนาย่อมมีทางที่จะสัมฤทธิ์ผลได้โดยพยายามปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จผลตามเป้าหมายขององค์กรเป็นอุปกรณ์ (instrumentality concept)
3. แนวคิดที่ว่า การที่คนพยายามปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร เพื่อให้เป็นอุปกรณ์นำสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายส่วนตัวนั้น คนย่อมมีความคาดหวัง เป็นแรงกระตุ้นจิตใจให้พยายามปฏิบัติงานอย่างเต็มพลังความสามารถของเขา (expectancy concept)

นอกจากแนวคิดดังกล่าวแล้ว ยังมีสิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับแนวคิดรากฐานดังกล่าวสำคัญอีก 3 สิ่ง คือ

1. ความพยายามในการปฏิบัติงาน อันมีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องความคาดหวังเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดขึ้น (effort)
2. เป้าหมายขององค์การ หรืออาจมองในแง่ที่เป็นผลของความพยายามในการปฏิบัติงานมักเรียกว่า ผลงานขั้นต้น (first-level outcome)
3. เป้าหมายส่วนตัวที่แท้จริงของคนหรืออาจมองในแง่ที่เป็นผลที่แท้จริงที่เข้าต้องการหลังจากผลงานขั้นต้นบรรลุผลสำเร็จ มักเรียกว่า ผลงานขั้นรอง (second-level outcome) หรือบางท่านเรียกว่าผลงานขั้นสุด (end-outcome)

ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom (Vroom's Expectancy Theory of Motivation)

ความคาดหวัง (expectation) หมายถึง ระดับผลงานที่บุคคลกำหนดหรือคาดหวังว่าจะทำได้ และความคาดหวังนั้นเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง (Murray, 1953 อ้างใน เนตร์พัฒนา ยาวีราษ, 2546: 95)

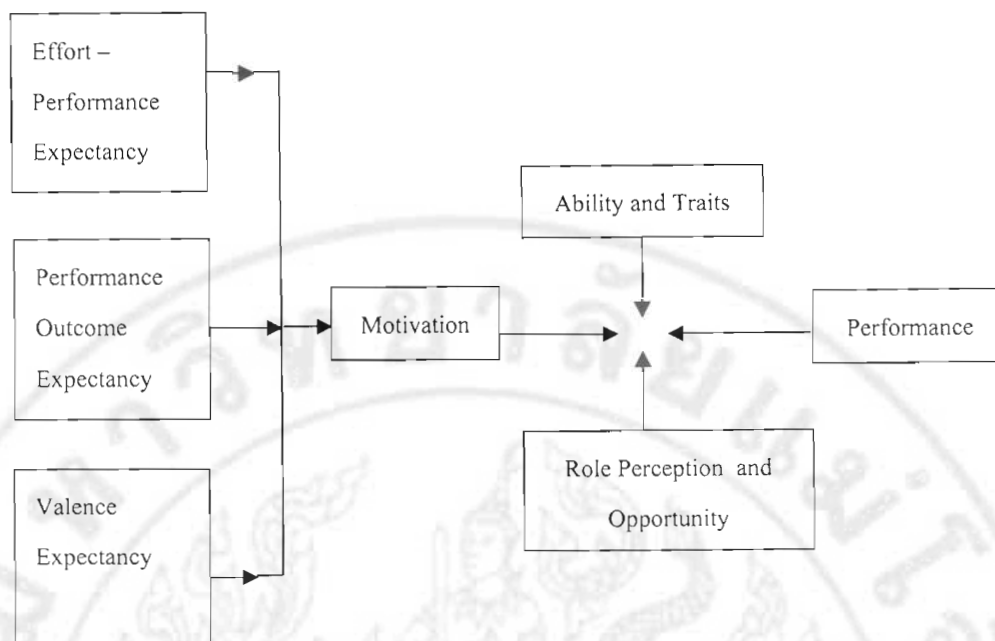
ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom's (Expectancy Theory) เป็นทฤษฎีที่พยายามคาดการณ์ หรืออธิบายถึง ระดับกำลังกายกำลังใจที่บุคคลอุทิศให้กับงาน ทฤษฎีนี้เชื่อว่า แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลถูกกำหนดโดยความเชื่อของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความพยายามและผลงาน และการเห็นความสำคัญของผลลัพธ์ต่าง ๆ ที่ได้จากความพยายามในระดับต่าง ๆ กัน

จิตวิทยาของบุคคลในองค์การที่ Vroom ศึกษาเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติของคนในองค์การ Vroom ได้เสนอว่า การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกปฏิบัติอย่างไร เมื่อเกิดความต้องการพร้อม ๆ กันหลายสิ่ง จะพิจารณา 3 ประการ คือ

Expectancy หมายถึง ความคาดหวัง หรือความมั่นใจของบุคคลว่า การออกแรงหรือความพยายามอย่างมาก ๆ จะทำให้ระดับการทำงานสูงขึ้น

Instrumentality เป็นค่าความเป็นไปได้ที่บุคคลเห็นว่า ระดับผลการปฏิบัติงาน จะนำไปสู่ผลตอบแทนอื่น ๆ

Valence เป็นคุณค่า หรือความหมายของรางวัล หรือผลตอบแทนที่มีต่อบุคคล

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงโมเดลของทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom

ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom กล่าวว่า การจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมจะมีโอกาสประสบความสำเร็จ ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าตัวเขามีความสามารถอยู่ในระดับที่จะกระทำพฤติกรรมนำไปสู่ผลกรรม ที่พึงปรารถนาและเพื่อนั้นมีค่าสูงสำหรับเขานั้นได้ ทฤษฎีนี้ท่านสามารถนำมาประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางที่ใช้เชื่อมต่องค์ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังภาพที่ 1 คือ

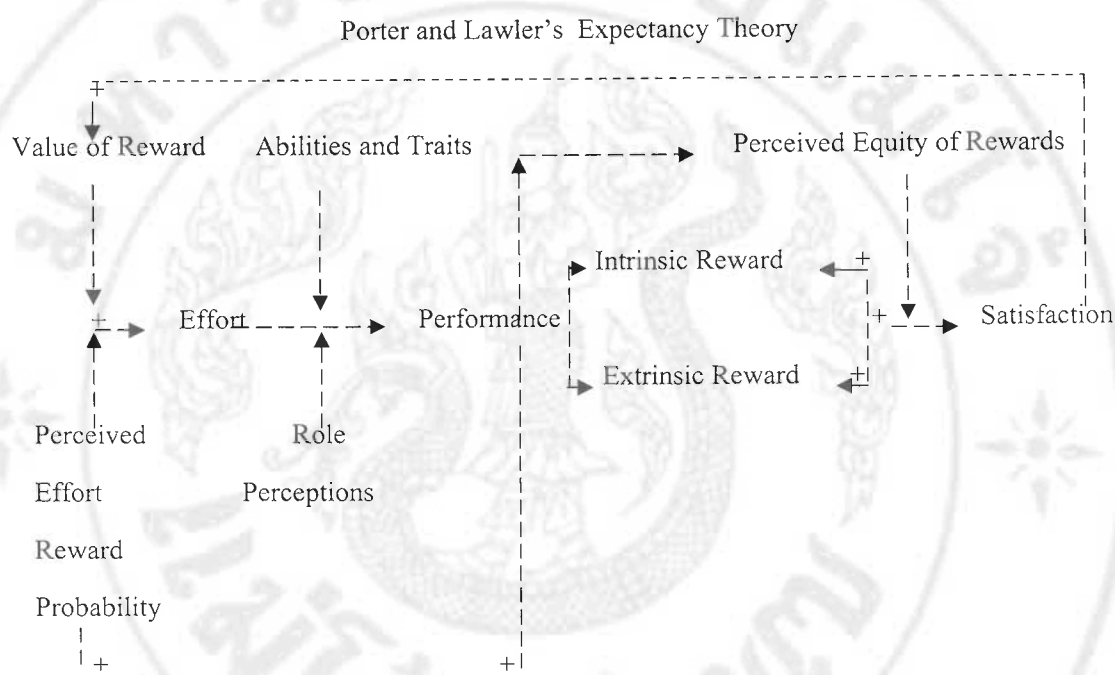
1. ความคาดหวังในความพยายาม-การกระทำ (Effort to Performance Expectancy) การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้า ถ้าหากตนเองแสดงพฤติกรรมอย่างเต็มที่ที่สุดความสามารถแล้ว จะมีโอกาสหรือความน่าจะเป็นสูงมากหรือน้อยเพียงใดที่จะกระทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ นั่นคือบุคคลจะตั้งใจว่าพฤติกรรมที่จะต้องทำนั้นมันยากเกินกำลังความสามารถของตนเองหรือไม่ก่อนที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นออกไป

2. การคาดหวังในการกระทำ-ผลกรรม (Performance to Outcomes Expectancy) การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมว่า ถ้าหากเขากระทำพฤติกรรมนั้นแล้ว เขาจะได้ผลลัพธ์ที่จะเป็นผลดี หรือผลเสียอย่างไรต่อตัวเขา

3. ค่าของผลกรรม (Valences for Desired Employee Outcomes) คุณค่าหรือความต้องการที่ผลกรรมนั้น มีให้แก่บุคคลที่จะต้องแสดงพฤติกรรมนั้นออกไป เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกรรมนั้น แต่ละบุคคลมีการรับรู้ที่แตกต่างกันต่อผลกรรมเดียวกัน เช่น ครูบางคนเห็นว่าการออกไปเป็นครูชนบทเป็นสิ่งที่มีความค่าสำหรับตนเอง เพราะจะได้ช่วยเหลือประชาชนตามชนบทที่ยากจนและ

ผลกรรมที่ได้ก็คือความสุขที่ได้ทำหน้าที่ของตนเองและอุดมการณ์ ส่วนใครบางคนอาจจะเห็นว่าความสุขในหน้าที่ของการเป็นครู เป็นสิ่งที่มีค่าน้อยกว่าความสุขที่จะได้รับจากความเป็นอยู่ที่ดีสบายได้จิบจ่ายใช้สอย ได้หาความสนุกสนานรื่นเริงในในชุมชนเมืองหรือในเมืองใหญ่ ดังนั้นครูประเภทแรกจึงเลือกที่จะออกชนบทและประเภทหลังจึงเลือกที่จะหาโรงเรียนในเมืองใหญ่ ๆ Murray (1953)

ทฤษฎีความคาดหวังของ Porter and Lawler

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงโมเดลของทฤษฎีความคาดหวังของ Porter and Lawler

Porter and Lawler ได้ให้ความสำคัญกับความคาดหวังในรางวัลที่พนักงานจะได้รับอย่างเท่าเทียมกัน (perceived equity of rewards) ซึ่งทำให้พนักงานพึงพอใจ พนักงานจึงคำนึงถึงคุณค่าของรางวัลที่จะได้รับ (value of reward) และพิจารณาความเป็นไปได้ของรางวัลนั้น หากเป็นไปได้พนักงานก็จะมีความพยายามที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ (effort) โดยใช้ความสามารถในการทำงานที่ตนมีความสามารถและมีความต้องการในงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จแล้วจะได้รางวัล ซึ่งมีทั้งรางวัลภายใน (intrinsic reward) และรางวัลภายนอก (extrinsic reward) ทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจซึ่งเป็นกระบวนการสุดท้ายของความคาดหวัง ความคาดหวังในรางวัลเป็นกระบวนการแรก (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2546: 96)

อิทธิพลของความคาดหวังที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำงาน

ความคาดหวังเป็นสิ่งจำเป็นมากอย่างหนึ่งในการทำงาน เพราะการทำงานใดก็ตามถ้าเรามีความหวังมาก เราย่อมตั้งใจทำงานนั้นมาก ความประสบความสำเร็จในงานนั้นย่อมมีมาก แต่ถ้าเรามีความหวังน้อย เราอาจตั้งใจทำงานนั้นน้อย ความประสบผลสำเร็จก็ย่อมจะมีน้อย ซึ่งจะเห็นได้จากการศึกษาของนักจิตวิทยา เช่น Kelley ได้สรุปการทดลองค้นคว้าไว้ว่า ความคาดหวังของบุคคลอื่นจะมีอิทธิพลต่อกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับการคาดหวังอย่างมาก (ทรงพล ภูมิพัฒน์, 2538: 163)

จะเห็นได้ว่าการคาดหวังเป็นแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจอันหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ ถึงแม้ว่าจะเป็นเปอร์เซ็นต์ของความเป็นจริงมากน้อยแค่ไหนก็ตาม ก็ยังดีกว่าไม่มีการคาดหวังเสียเลย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปในทางที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร การประกอบอาชีพ แหล่งเงินทุนกู้ยืม และการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เพศ (Sex)

ปัญญา หิรัญศรี (2549: 185) ได้ศึกษาพบว่า เกษตรกรเพศชายมีความเชื่อมั่นมีเหตุมีผลหรือชอบตัดสินใจทำอะไรใหม่ๆ มากกว่าเกษตรกร ผู้หญิงที่ไม่ชอบความเสี่ยง ความไม่แน่นอน ผู้หญิงชอบใช้อารมณ์และใจได้ง่ายกว่าผู้ชาย แต่การยอมรับการเปลี่ยนแปลงไม่ได้ง่ายไปกว่าผู้ชาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 212) ให้ความเห็นว่า งานหลายชนิดสามารถทำได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง แต่เพศชายมีแนวโน้มที่จะทำงานหนักและใช้แรงกาย ส่วนเพศหญิงอาจจะถนัดทางด้านภาษา การติดต่อประสานงาน

2. อายุ (Age)

สุรางค์ จันทร์เอม (2529: 76) กล่าวว่าประสิทธิภาพทางร่างกายเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ใหญ่ประสบความสำเร็จในชีวิต ความกระฉับกระเฉงของร่างกายจะมีสูงสุดในช่วงอายุ

ประมาณ 20-25 ปี ต่อจากนั้นพลังจะค่อยๆ ลดลงทีละน้อย และเมื่ออายุ 40-50 ปี จะมีอัตราลดลงเร็วขึ้น ดังนั้นในช่วงอายุ 20-40 ปี บุคคลควรจะได้ใช้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 146) ระบุว่าอายุแม้จะมีผลต่อการทำงานไม่เด่นชัด แต่อายุก็จะเกี่ยวข้องกับระยะเวลาและประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ที่มีอายุมาก มักจะมีประสบการณ์ในการทำงานนานด้วย แต่ก็ก็จะขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน และประสบการณ์ในการทำงานด้วย เทียนฉาย กิรนนท์ (2538: 118) ได้ระบุแน่ชัดว่า อายุเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแรงงานและความสามารถในการผลิต

3. ระดับการศึกษา (Education)

บุญสม วราเอกศิริ (2539: 163) ได้กล่าวไว้ว่าระดับการศึกษาสูงก็จะมีความสนใจอ่านข่าวสาร ถ้าการศึกษาต่ำก็อ่านไม่ออกหรืออธิบายให้เข้าใจได้ยาก

สุนิลา ทนุผล (2533: 66) ระบุว่าการศึกษาใช้เป็นหลักพิจารณาในการวางแผนดำเนินงานถ่ายทอดวิทยาการใหม่ๆ ให้กับเกษตรกร ผู้ใหญ่อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ

รัชณี เสริมฐโฐ (2523: 143) กล่าวว่า การศึกษาช่วยให้ผู้เรียน มีทักษะ ความชำนาญในด้านอาชีพ ช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล โดยมีการศึกษาสูง

4. สถานภาพการสมรส (Civil status)

พะยอม ดิงคตานวัฒน์ (2523: 13) ได้แสดงความคิดเห็นถึงผู้ใหญ่วัยต้นที่สมรสแล้วต้องมีการปรับตัวเรื่องการผูกพัน โกลีจริตทางกาย ความสัมพันธ์ทางเพศ เพราะผู้ใหญ่ที่มีครอบครัวแล้วจะมีความสนิทสนมกับคนในครอบครัวหลายคน เช่น สามี ภรรยา บุตร เครือญาติของแต่ละฝ่าย

สำราญ กิตติศรี (2533: 12) กล่าวว่า สถานภาพครอบครัวที่ราบรื่นเป็นทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิตครอบครัว แต่เพศหญิงที่มีครอบครัวแล้วยังสร้างปัญหาในการทำงานมากยิ่งขึ้น ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง

จิราพรรณ พินศิริกุล (2533: 25) กล่าวว่า คนโสดกับคนที่สมรสแล้วจะมีความรู้สึกที่แตกต่างกันในเจตนาหมายของชีวิต และผู้ที่สมรสแล้วยังมีความคิดที่สุขุมรอบคอบ มีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

5. รายได้ (Income)

สมภพ เพชรรัตน์ (2523: 72-74) สรุปว่าเกษตรกรที่มีรายได้มากมักมีแนวโน้มยอมรับข่าวพันธันต์ การใช้ปุ๋ยเคมี การป้องกันกำจัดโรคและแมลงมากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้น้อย

ประชัน บุญยืน (2539: 35) ได้ศึกษาและพบว่า ผู้นำเกษตรกรมีรายได้ต่อปีสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป เนื่องจากมีการวางแผนการผลิตตลอดปี และได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตามแผนการผลิตมาเสมอ จึงทำให้มีรายได้ต่อเนื่อง

อังคณา ลิมานนท์วรไชย (2525: 65) ระบุว่า รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยเคมี และเครื่องทุ่นแรง

6. ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (Farm size)

ทัศนีย์ ศิริวรรณ (2522: 65) ได้ศึกษาแล้วสรุปว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมาก มีแนวโน้มการยอมรับการใช้ยากำจัดวัชพืชมากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อย

อังคณา ลิมานนท์วรไชย (2525: 65) ได้เสนอว่าเนื้อที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยเคมีและเครื่องทุ่นแรงของเกษตรกร

7. การเป็นสมาชิกกลุ่ม (Group membership)

วีระ ระวัง (2539: 33) ได้เสนอไว้ว่า เมื่อบุคคลได้ร่วมทำกิจกรรมกลุ่มส่วนใหญ่ มักจะคาดหวังเฉพาะเรื่องความสำเร็จของกิจกรรม ทั้งที่จริง ๆ แล้วการทำกิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าสำหรับสมาชิกในกลุ่มอีกมากมาย แต่ด้วยเหตุผลที่ว่าในขณะที่ดำเนินกิจกรรมกลุ่มนั้น บุคคลจะมีพัฒนาการเพื่อความมั่นใจในตนเอง มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง (self concept) ดีขึ้น

Mentemayor (1991 ในงามพิศ ธรรมทัศน์, 2532: 18) กล่าวว่า เกษตรกรปรารถนาที่จะรวมกลุ่มเพื่อยืมเงิน เขากล่าวว่าพวกสมาชิกกลุ่มที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันเพื่อที่จะยืมเงินเพราะเงินทำให้เกิดความสะดวกสบายและสมาชิกกลุ่มจะได้ทำกิจกรรมของตนเองได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

เพทยา วิเศษพจนกิจ (2520) ได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่าสมาชิกกลุ่มนั้นคาดหวังในผลประโยชน์ทางด้านสังคมหรืออาจสรุปได้ว่า สมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนองค์การในชนบทไทยนั้นมีความคาดหวังจากกลุ่มว่าสามารถจะตอบสนองความต้องการของตนได้ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ พันธุ์พืช สัตว์ รายได้เพิ่มขึ้นจากผลผลิตที่เพิ่มขึ้น การช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยผ่านกลุ่ม การแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพ การจำหน่ายผลผลิต ความรอบรู้ เทคนิควิทยาการ เกียรติที่ได้รับ และความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ และเมื่อสมาชิกไม่สามารถเห็นผลประโยชน์ที่ตนคาดหวังไว้สมาชิกก็จะออกจากกลุ่มไปเช่นกันเหมือนกันที่ได้พบจากผลงานวิจัยของสำนักวิจัย

สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์และกองวิชาการและส่งเสริมสหกรณ์ พ.ศ. 2514 ที่พบว่าผู้ที่ป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองฉะเชิงเทราจำกัดถึงสองในสามจะลาออกจากสมาคมสหกรณ์หากไม่มีบริการเงินกู้แบบที่ได้กระทำกันอยู่ทั้งนี้เพราะสมาชิกสหกรณ์เห็นว่าไม่มีประโยชน์ที่จะเป็นสมาชิกต่อไป

ณรงค์ ต่อสุวรรณ (2529) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ผลต่อความคาดหวังของเกษตรกรในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวและชุมชน อันเนื่องมาจากโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยศึกษาเฉพาะพื้นที่ตำบล มาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ขนาดของครอบครัว การถือครองที่ดิน การรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรที่แตกต่างกัน ทำให้ความคาดหวังในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและชุมชนแตกต่างกัน

ศรินดิษฐ์ บุญทอง (2521) ได้ศึกษาเรื่องราวความคาดหวังในบทบาทและตำแหน่งพัฒนากรของพัฒนากรที่จบปริญญาและไม่จบปริญญา พบว่า ความคาดหวังที่จะทำให้สำเร็จของพัฒนากรที่มีวุฒิจบปริญญาและไม่จบปริญญาอยู่ในระดับดี แต่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุพัตรา เพชรมณี (2521) ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานที่มีผลต่อบทบาทของผู้บังคับบัญชา พบว่าเพศไม่ทำให้เกิดความแตกต่างในความคาดหวังต่อวัยและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 56.0) คาดหวังให้ผู้บังคับบัญชามีการศึกษาสูงกว่าตน

สุรางค์ จันทร์เอน (2524: 128 อ้างใน รักชนก โสภพิศ, 2542: 65) กล่าวว่าความคาดหวังคือ อันดับของจุดหมายที่ตั้งไว้เป็นความคาดหวังที่น่าจะเป็นไปได้ ชีวิตของคนเราทุกคนย่อมขึ้นอยู่กับความคาดหวังด้วยกันทั้งสิ้น พฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกในปัจจุบัน เรายอมคาดหวังผลในอนาคต ฉะนั้นความคาดหวังจึงเป็น ผลมาจากประสบการณ์ ในอดีตของบุคคล

สุณีย์ ชีรดากร (2525: 92 อ้างใน รักชนก โสภพิศ, 2542: 6) ให้ความหมายของคำว่าความคาดหวังที่ เกี่ยวข้องและสัมพันธ์ กับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของคนว่าความคาดหวัง คือ “การทำนายเหตุการณ์ ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้างการคาดหวังจะเกิดได้ ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เราเคยมีประสบการณ์ เดิมมาก่อน...”

ประภาส ศิลปะรัชมี (2530: 17 อ้างใน รักชนก โสภพิศ, 2542: 65) ให้ความหมายของคำว่าคาดหวังในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานว่า หมายถึง ระดับผลที่บุคคลกำหนดหรือคาดหมายว่าจะทำได้ และความ คาดหวังนั้นเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะนำไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในการทำงานแต่ละครั้ง

สุกัญญาณี สุขสำราญ (2544: 18) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง สภาพการประเมินความสามารถของตนเองกับความตั้งใจในการทำงาน ผู้เป้าหมายที่ต้องการ หากบุคคลมีความสามารถสูง ตั้งใจสูง จะนำไปสู่ความสำเร็จของงานสูง ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลมีความสามารถแต่ไม่ตั้งใจก็จะนำไปสู่ความไม่สำเร็จในการทำงานตามที่หวังผล

บันดูรา อธิบายว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ 1) ความคิดหรือการคาดหวัง หรือความเชื่อ เป็นองค์ประกอบส่วนบุคคล (P) 2) พฤติกรรม (B) และ 3) สิ่งแวดล้อม (E) ปัจจัยทั้ง 3 นี้มีความสัมพันธ์กันแบบ 2 ทาง คือ ต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เขาเรียกความสัมพันธ์ลักษณะนี้ว่า ปัจจัยกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) (ประสาน อิศรปริดา, 2538: 281)

สมเกียรติ ขาวสมบูรณ์ (2537: 25) สรุปว่าทฤษฎีความคาดหวังนี้สามารถใช้ร่วมกับทฤษฎีอื่นได้โดยมีประเด็นที่สำคัญว่าบุคคลมีความคาดหวัง จากการทำงานเพราะรู้ว่าการออกแรงพยายามในการทำงานนั้น มีผลต่อความสำเร็จและผลการปฏิบัติที่สำเร็จนั้นจะนำไปสู่ผลตอบแทนอื่นได้

จากความหมายความคาดหวังข้างต้นสรุปได้ว่า สมาชิกของสหกรณ์ความคาดหวังเป็นระดับพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของตนในการตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดหรือต้องการให้เป็นไปตามความต้องการของตน ในความคาดหวังนั้นจะมีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มหรือโครงการต่างๆ คาดหวังว่าจะสามารถตอบสนองความต้องการและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนได้ เป็นการคาดหวังผลในอนาคต ปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวัง เช่น ความคาดหวังในผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิต

ภาคสรุป (Overview)

การผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม คือ แนวทางในการทำเกษตรกรรมเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพที่ดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนดผลผลิตที่สูงคุ้มค่าการลงทุนและขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุดเกิดความยั่งยืนทางการเกษตร ขั้นตอนการผลิตทางการเกษตรบางขั้นตอนอาจมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ที่มีอันตรายและมีพิษตกค้างสูงเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการแนะนำแนวทางการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม

สหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางแก้ไข ปัญหาผลผลิตที่มากเกินไปความต้องการและช่วยเหลือสมาชิกในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านปัจจัยการผลิต การตลาด ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของ สมาชิกเพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สิ่งสำคัญในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารเพื่อให้ดำเนินไปบนพื้นฐานที่ยึดคน เป็นหลัก คือการศึกษาที่เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติแห่งพฤติกรรม เพื่อค้นหาวิธีที่สามารถนำมาใช้ กระตุ้นจิตใจและโน้มน้าวจิตใจคนที่ปฏิบัติงาน ให้มีพฤติกรรมเกื้อกูลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้สัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคาดหวังนั้น มนุษย์เราคิดว่าการคาดหวังเป็นสิ่งจำเป็นมากอย่างหนึ่งในการทำงาน เพราะการทำงานใดก็ตามถ้า เรามีกความหวังมาก เราย่อมตั้งใจทำงานนั้นมาก ความประสบความสำเร็จในงานนั้นย่อมมีมาก แต่ ถ้าเรากมีความหวังน้อย เราอาจตั้งใจทำงานนั้นน้อย ความประสบความสำเร็จก็ย่อมจะมีน้อย ซึ่งจะเห็น ได้จากความคาดหวังของบุคคลอื่นจะมีอิทธิพลต่อกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับการ คาดหวังอย่างมาก จะเห็นได้ว่าการคาดหวังเป็นแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจอันหนึ่งที่จะทำให้การ ปฏิบัติงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ ถึงแม้ว่าจะเป็นเปอร์เซ็นต์ของความเป็นจริงมากน้อยแค่ไหนก็ ตาม ก็ยังดีกว่าไม่มีการคาดหวังเสียเลย

ดังนั้น ในการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังจึงมุ่งศึกษาความคาดหวังของสมาชิก สหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด ว่าในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกมีการคาดหวัง สิ่งใดบ้างเพื่อจะใช้เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อให้ตรงกับความต้องการ ให้มากที่สุด

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่องความคาดหวังและแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด ได้มีการกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Research)

สถานที่ดำเนินการวิจัยครั้งนี้อยู่ในพื้นที่ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ซึ่งประกอบด้วย 9 ตำบล 86 หมู่บ้าน ได้แก่ ตำบลปากบ่อง ตำบลป่าซาง ตำบลแม่แรง ตำบลม่วงน้อย ตำบลบ้านเรือน ตำบลมะกอก ตำบลท่าด้อม ตำบลน้ำดิบ ตำบลนครเจดีย์ และที่ตั้งสหกรณ์อยู่ในตำบลแม่แรง บ้านกองงาม หมู่ที่ 1 ซึ่งเป็นเขตความรับผิดชอบของสำนักวิจัยและพัฒนากเกษตรเขตที่ 1

เหตุผลที่เลือกดำเนินการวิจัยในสถานที่ดังกล่าว เนื่องจากในอำเภอป่าซางเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกลำไยมาก ซึ่งถ้าสามารถให้เกษตรกรปฏิบัติตามเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยมีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนดจะส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรผู้ปลูกลำไยและเศรษฐกิจของชุมชนเป็นอย่างมาก

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Procedures)

จำนวนของประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 184 ราย ตามทะเบียนรายชื่อสมาชิกสหกรณ์ฯ และเพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลในการวิจัยได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรที่ถูกต้องโดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% โดยใช้สูตรของ Yamane, Taro (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

$$\text{กำหนดความคลาดเคลื่อน} = 0.05$$

$$n = \frac{184}{1 + 184(0.05)^2}$$

$$n = 124.02$$

$$\text{หรือประมาณ} = 124 \text{ ราย}$$

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือจำนวน 124 ราย เนื่องจากว่าจำนวนสมาชิกในแต่ละตำบลแตกต่างกัน จึงได้มีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรจาก

$$n = \frac{nN_i}{N}$$

เมื่อ	n_i	=	จำนวนตัวอย่างที่สุ่มจากตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม
	n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
	N_i	=	จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม
	N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม 124 รายแล้วได้เลือกวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เพื่อให้แต่ละหน่วยตัวอย่างของประชากรมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กันและเป็นอิสระจากกัน โดยการจับสลากจากตัวแทนของแต่ละตำบล เนื่องจากขนาดประชากรในแต่ละตำบลมีขนาดไม่ใหญ่มากนัก ผลการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละตำบลได้แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด โดยจำแนกตามหมู่บ้าน

ตำบล	หมู่ที่	บ้าน	สมาชิก	กลุ่มตัวอย่าง
แม่แรง	1	กองงาม	43	29
แม่แรง	2	แม่แรง	7	5
แม่แรง	3	ต้นผึ้ง	5	3
แม่แรง	4	คอนตอง	15	10
แม่แรง	5	หนองเจือก	33	22
แม่แรง	6	ป่าข่า	19	13
แม่แรง	7	คอนหลวง	15	10
แม่แรง	8	ป่าบ่อ	16	11
แม่แรง	9	คอนน้อย	7	5
แม่แรง	10	ป่าบุก	4	3
แม่แรง	11	บวกบอน	17	11
บ้านเรือน	8	บ่อควา	3	2
รวม			184	124

ที่มา: สหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด (2549)

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

(The Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์และแนวคิดที่กำหนดขึ้น และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดัดแปลงจากแบบสัมภาษณ์เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เป็นประเด็นพื้นฐานของข้อมูลทั่วไปซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ขนาดพื้นที่ปลูกลำไย การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม เพื่อวัดความคาดหวังของเกษตรกร

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อวัดความคาดหวังของสมาชิก

การทดสอบเครื่องมือ (Pre-testing of Instrument)

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (validity) เป็นการหาความสอดคล้องของเนื้อหา ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องความเที่ยงตรงของเนื้อหาคำถามที่ใช้เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องและครอบคลุม

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้วไปทดสอบกับเกษตรกรที่อยู่ในเขตตำบลขี้เหล็ก อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 คน และนำผลมาวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยวิธีการวิเคราะห์ตามวิธีของ Cronbach วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha) มีสูตรดังนี้ (ยูทธ ไกยวรรณ, 2545: online)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(\frac{1 - \sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k = จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ผลการทดสอบความเชื่อมั่น ได้ค่า $\alpha = 0.9873$ ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 ตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่ พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์ (2538: 126) ระบุไว้โดย หมายความว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเที่ยงที่น่าเชื่อถือได้และสามารถนำไปทดสอบกับประชากร เวลาและสถานที่อื่น ๆ ที่มีความใกล้เคียงกันได้ แสดงว่าแบบสัมภาษณ์ที่ใช้สำหรับงานวิจัยครั้งนี้มีความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จึงนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย และสรุปผลดังนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อแจกแจงความถี่ในการจัดลำดับชั้นของสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของผู้ให้ข้อมูล
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: SD) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และกระจายข้อมูลของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

(Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 1 ปี 7 เดือน ตั้งแต่เดือน มีนาคม 2549 ถึงเดือนตุลาคม 2550 ตามแผนการดำเนินการ

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(FINDINGS AND DISCUSSION)

ในการศึกษาความต้องการความต้องการในด้านต่าง ๆ สมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด ได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลผู้ผลิตลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

ส่วนที่ 2 ความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกที่คาดว่าจะได้รับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลผู้ผลิตลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

ลักษณะส่วนบุคคล

เพศ

ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 64.52) เป็นเพศชาย และประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 35.48) เป็นเพศหญิง แสดงให้เห็นได้ว่าเกษตรกรเพศชายมีบทบาทเป็นผู้นำหรือหัวหน้าครอบครัวมีความเข้มแข็งและกล้าตัดสินใจ มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ มากกว่าเพศหญิง และเพศหญิงมักไม่กล้าแสดงออก แต่อย่างไรก็ตามจากจำนวนผู้ให้ข้อมูลจะเห็นได้ว่ามีจำนวนเพศหญิงเข้ามามีบทบาทมากขึ้นและสามารถที่จะตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มมากขึ้นกว่าสมัยก่อนสำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศหญิงหนึ่งในสามนั้นส่วนหนึ่งสามีไม่อยู่บ้านและบางส่วนเป็นหม้ายหรือหย่าร้าง (ตารางที่ 4)

อายุ

ผู้ให้ข้อมูล มีอายุเฉลี่ย 52.51 ปี โดยมีอายุมากที่สุด 82 ปี และน้อยที่สุด 35 ปี มากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 78.22) มีอายุระหว่าง 41-60 ปี มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 8.07) และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 13.71) แสดงให้เห็นว่าโดยทั่วไปผู้ให้ข้อมูลผู้ปลูกลำไย จีเอพี ป่าซาง มีอายุอยู่ในช่วงวัยกลางคนขึ้นไป เนื่องจากในวัยดังกล่าวมีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานน้อย จะประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง มีอาชีพแน่นอนและตั้งใจทำงานเป็นที่พึงของ

ครอบครัว รับผิดชอบต่อครอบครัว รู้จักใช้เหตุผล มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพและอาจจะเนื่องมาจากอาชีพดังกล่าวถูกหลานไม่ได้มา ดำเนินการต่อ ซึ่งปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 146) ได้กล่าวว่า อายุแม้จะมีผลต่อการทำงาน ไม่เด่นชัด แต่อายุก็จะเกี่ยวข้องกับระยะเวลาและประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ที่มีอายุมากมักจะมี ประสบการณ์ในการทำงาน แต่ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานและประสบการณ์ทำงานด้วย (ตารางที่ 4)

ระดับการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 79.03) จบการศึกษาระดับภาคบังคับ มีเพียงส่วนน้อย เท่านั้นที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 2.42) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 7.26) อย่างไรก็ตามมีผู้จบการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าและระดับปริญญาตรีถึงร้อยละ 11.29 (ตารางที่ 4)

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่ จบการศึกษาระดับภาคบังคับ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลเจริญเติบโตมาจากสังคมการเกษตรที่อยู่ห่างไกลสถานศึกษาและในอดีตผู้ให้ ข้อมูลถือว่าอาชีพมีความสำคัญกว่าการศึกษา เพราะมีผลต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว ซึ่งทำให้ ขาดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการปรับไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกร และในอดีต ระบบการศึกษามีเพียงระดับภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับบุญสม วราเอกศิริ (2529: 4) ที่ระบุว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชากรในชนบทเกษตรกร มีการศึกษาดำหรือขาด มาตรฐานการศึกษา เนื่องจากว่าชนบทเกษตรนั้นมักอยู่ห่างไกลจากความเจริญ ขาดแคลน สถานศึกษา รวมทั้งส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องรายได้ต่ำทำให้ไม่มีเงินเรียนดังนั้นรัฐบาลจึงควรจัดการ อบรมเสริมความรู้ด้านต่างๆ ให้แก่ผู้ให้ข้อมูลให้มีความรู้ความสามารถนำไปพัฒนาผู้ให้ข้อมูลให้มี ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในขณะเดียวกันมีผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 11.29) จบการศึกษาระดับ อนุปริญญาหรือเทียบเท่าและระดับปริญญาตรีมีการประกอบอาชีพรับราชการและรับจ้างเป็นอาชีพ หลัก โดยมีการปลูกถ่ายเป็นอาชีพเสริม

สถานภาพการสมรส

ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90.32) เป็นผู้ที่สมรสแล้ว รองลงมา มี สถานภาพหม้าย ร้อยละ 8.88 และมีสถานภาพโสดร้อยละ 0.81 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมี สถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับอายุของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นวัยกลางคนขึ้นไป ซึ่งเป็น วัยที่สมควรแก่การมีครอบครัว (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

(n = 124)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	80	64.52
หญิง	44	35.48
อายุ (ปี)		
31 – 40	10	8.07
41 – 50	47	37.90
51 – 60	50	40.32
มากกว่า 60	17	13.71
Min-Max = 35-82 ปี	$\bar{X} = 52.51$ ปี	SD = 9.38
ระดับการศึกษา		
การศึกษาภาคบังคับ	98	79.03
มัธยมศึกษาตอนต้น	3	2.42
มัธยมศึกษาตอนปลาย	9	7.26
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	12	9.68
ปริญญาตรี	2	1.61
สถานภาพการสมรส		
โสด	1	0.81
สมรส	112	90.32
หม้าย	11	8.88

ลักษณะทางด้านการธุรกิจและสังคม

พื้นที่การปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้ว

จากการศึกษาพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วของผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีที่ดินเป็นของตนเองมีขนาดพื้นที่เฉลี่ย 4.75 ไร่ โดยมีพื้นที่มากที่สุด 20 ไร่ และน้อยที่สุด 0.5 ไร่ มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.61) มีพื้นที่การปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วขนาดพื้นที่ 3-6 ไร่ และผู้ที่มีพื้นที่การปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วขนาดพื้นที่น้อยกว่า 3 ไร่ มีร้อยละ 21.78 ส่วนผู้ที่มีขนาดพื้นที่ มากกว่า 10 ไร่ มีถึงร้อยละ 11.29 (ตารางที่ 5)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีขนาดพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วไม่เกิน 10 ไร่ ซึ่งมีพื้นที่ปลูกลำไยไม่มากนักทั้งนี้อาจจะเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ได้รับการสืบทอดมา และไม่ได้คิดที่จะเพิ่มพื้นที่ซึ่งในปัจจุบันราคาของที่ดินอาจจะสูงกว่าในอดีต (ตารางที่ 5)

พื้นที่การปลูกลำไยที่ยังไม่ให้ผลผลิต

ผลการศึกษาพื้นที่ปลูกลำไย พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 3 ราย ที่มีพื้นที่ปลูกลำไยที่ยังไม่ให้ผลผลิต โดยมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 ราย มีพื้นที่ปลูกลำไยที่ยังไม่ให้ผลผลิตจำนวน 4 ไร่ และผู้ให้ข้อมูลจำนวน 1 ราย มีพื้นที่ปลูกลำไยที่ไม่ให้ผลผลิตจำนวน 2 ไร่ โดยผู้ให้ข้อมูลมีขนาดพื้นที่ปลูกลำไยที่ยังไม่ให้ผลผลิตเฉลี่ย 3.33 ไร่ โดยมีพื้นที่น้อยที่สุด 2 ไร่ และมากที่สุด 4 ไร่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดมีพื้นที่การปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้ว มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ปลูกใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นเกษตรกรมีความเชื่อมั่นในด้านการดำเนินงานของสหกรณ์และคาดหวังว่าการที่เข้าร่วมโครงการการผลิตลำไยที่ถูกต้องและเหมาะสมจะสามารถทำให้ผลผลิตจำหน่ายได้สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้นและอีกส่วนหนึ่งที่มีการปลูกเพิ่มเพื่อปลูกซ่อมแซมต้นลำไยที่ตาย (ตารางที่ 5)

รายได้จากผลผลิตลำไย

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากผลผลิตลำไยเฉลี่ย 35,074.80 บาทต่อปี โดยมีรายได้ผลผลิตลำไยต่ำสุด 2,000 บาทต่อปี และสูงสุด 400,000 บาทต่อปี ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 72.58) มีรายได้จากผลผลิตลำไยไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี ส่วนผู้ที่มีรายได้จากผลผลิตลำไย มากกว่า 30,000 บาทมีเพียงร้อยละ 27.42 เท่านั้น (ตารางที่ 5)

เมื่อพิจารณาจากรายได้ต่ำสุดสูงสุดจะเห็นได้ว่าแตกต่างกันมาก ซึ่งพิจารณาได้จากค่า SD มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนพื้นที่ปลูกที่แตกต่างกันนั่นเอง และพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้ต่ำทั้งนี้เนื่องมาจากต้นลำไยอยู่ในระยะเริ่มให้ผลผลิตและนำเอาเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการเพิ่มผลผลิต ทำให้ได้ผลผลิตน้อยเนื่องจากราคาผลผลิตลำไยตกต่ำไม่คุ้มค่ากับการ

ลงทุน และอีกสาเหตุหนึ่งมาจากจำนวนพื้นที่ถือครองน้อยและต้นทุนในการเก็บผลผลิตสูง ในขณะที่ผู้มีรายได้น้อยมีพื้นที่ถือครองมาก รวมทั้งต้นทุนค่าใช้สอยอยู่ในระยะที่ให้ผลผลิตสูงสุด และมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่การปลูกและรายได้จากผลผลิตลำไย (n = 124)

ลักษณะพื้นที่การปลูกและรายได้จากผลผลิตลำไย	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่การปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้ว (ไร่)		
น้อยกว่า 3	27	21.78
3 – 4	31	25.00
5 – 6	33	26.61
7 – 8	14	11.29
9 – 10	5	4.03
มากกว่า 10	14	11.29
Min-Max = 0.5-20 ไร่	$\bar{X} = 4.75$ ไร่	SD = 3.84
พื้นที่การปลูกลำไยที่ยังไม่ให้ผลผลิต (ไร่) (n = 3)		
2	1	33.33
4	2	66.67
Min-Max = 2-4 ไร่	$\bar{X} = 3.33$ ไร่	SD = 1.15 ไร่
รายได้จากผลผลิตลำไย (บาท)		
10,000 และน้อยกว่า	29	23.39
10,001 – 20,000	37	29.84
20,001 – 30,000	24	19.35
30,001 – 40,000	11	8.87
40,001 – 50,000	9	7.26
มากกว่า 50,000	14	11.29
Min-Max = 2,000-400,000 บาท	$\bar{X} = 35,074.80$ บาท	SD = 53,721.83

การประกอบอาชีพเกษตรกรอื่นนอกจากการปลูกลำไยของผู้ให้ข้อมูล

ผู้เป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าช้าง

การประกอบอาชีพภาคเกษตรอื่นนอกจากการปลูกลำไยนั้น มีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนได้ระบุว่ามิรายได้จากการทำนา ปลูกผักสวนครัว การปลูกถั่วลิสงและหอมแดง การปลูกพริก การปลูกถั่วฝักยาว และการปลูกกระเทียม (ร้อยละ 16.13, 9.68, 4.03, 2.42, 1.61 และ 0.81 ตามลำดับ) อาจกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่นอกจากปลูกลำไยแล้วยังมีการทำนา ทั้งนี้เนื่องมาจากการทำนาเป็นอาชีพดั้งเดิมที่ทำกันมานาน ซึ่งในการทำมีทั้งที่ทำเพื่อจำหน่ายและทำเพื่อบริโภคในครัวเรือนสำหรับผู้ปลูกผักสวนครัว ปลูกกระเทียม และปลูกพริก ซึ่งเป็นการปลูกในลักษณะเชิงพาณิชย์ โดยยึดเป็นอาชีพหลักซึ่งสอดคล้องกับรายได้ที่สูงสุดถึง 100,000 บาท (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการประกอบอาชีพเกษตรกรอื่นนอกจากการปลูกลำไย

(n = 124)

อาชีพเกษตรกรอื่น	จำนวน (คน)	รายได้เฉลี่ย บาท/ปี	SD	พิสัยรายได้ (บาท)	ร้อยละ
ทำนา	20	22,500	28,240.04	10,000 - 80,000	16.13
ปลูกผักสวนครัว	12	20,312.50	13,656.34	2,500-50,000	9.68
ปลูกถั่วลิสงและหอมแดง	5	35,000	7,071.07	30,000-40,000	4.03
ปลูกพริก	3	73,333.33	46,188.02	20,000- 100,000	2.42
ปลูกถั่วฝักยาว	2	80,000	-	-	1.61
ปลูกกระเทียม	1	80,000	-	-	0.81

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูลสามารถตอบได้มากกว่า 1 อย่าง

การประกอบอาชีพอื่นนอกจากภาคเกษตร

จากการศึกษาพบว่า การประกอบอาชีพอื่น ๆ นอกจากการปลูกลำไย ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้เพิ่มเติมจากการทำการค้าจำนวน 37 ราย (ร้อยละ 29.84) รองลงมาร้อยละ 12.90 ประกอบอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้าน และมีเพียงร้อยละ 8.07 ประกอบอาชีพอื่น เช่น รับราชการและรับจ้าง

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลประกอบอาชีพอื่น ๆ นอกภาคเกษตร เกี่ยวกับการค้าขาย และทำหัตถกรรมพื้นบ้าน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงภาคบังคับเท่านั้น ซึ่งอาชีพดังกล่าวไม่จำเป็นต้องใช้วุฒิการศึกษาหรือความรู้มากนัก สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือปริญญาตรี เมื่อพิจารณาจากรายได้ในนอกภาคการเกษตรจากการทำการค้าแตกต่างกันมาก (ค่า SD มากกว่าค่าเฉลี่ย) ทั้งนี้เนื่องมาจากมีเกษตรกร 1 รายที่มีรายได้ 400,000 บาท ซึ่งประกอบอาชีพผู้ค้าผลผลิตทางการเกษตรตามฤดูกาล (ผัก ผลไม้) (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการประกอบอาชีพอื่นนอกภาคเกษตร

(n = 124)					
อาชีพ	จำนวน (คน)	รายได้ เฉลี่ยปี	SD	พิสัยรายได้	ร้อยละ
ทำการค้า	37	73,970.59	78,400.48	10,000 - 400,000	29.84
ทำหัตถกรรมพื้นบ้าน	16	27,142.86	9,749.61	20,000-50,000	12.90
รับราชการและรับจ้าง	10	44,285.71	20,701.97	20,000-80,000	8.07
ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	61	-	-	-	49.19

แหล่งเงินทุนกู้ยืม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสี่ในห้า (ร้อยละ 84.68) ใช้แหล่งเงินทุนกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) ในขณะที่ยี่สิบสามในสาม (ร้อยละ 33.07) ยังได้กู้เงินจากสหกรณ์การเกษตร ในขณะที่เกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 29.84) ได้กู้เงินจากกลุ่มเกษตรกร และมีเพียงร้อยละ 1.61 ใช้แหล่งเงินทุนกู้ยืมจากแหล่งอื่น ๆ (กองทุนหมู่บ้าน และสหกรณ์ดำรง) กล่าวได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนกู้ยืมหน่วยงานที่มีการกู้ยืมมากที่สุดได้แก่ การกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เนื่องจากเป็นสถาบันเงินกู้ของรัฐ ที่เข้ามาช่วยเหลือด้านเงินทุนแก่เกษตรกร ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ เงื่อนไขไม่ยุ่งยากซับซ้อน เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถอยู่รอด และประสบความสำเร็จในอาชีพการเกษตร และอาจเนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลมีค่าใช้จ่ายสูงและมีเงินลงทุนส่วนตัวน้อยจึงทำการหาแหล่งเงินทุนกู้ยืม สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ทำการกู้กับหน่วยงานหรือกลุ่มต่างๆที่เกี่ยวข้องอาจเนื่องมาจากเงื่อนไขในการขอกู้ยุ่งยากมีข้อจำกัดบางอย่างที่ไม่สามารถดำเนินการกู้ยืมได้ เช่น เงื่อนไขและคุณสมบัติ

ของผู้กู้ อัตราดอกเบี้ย รวมถึงการผ่อนชำระที่มีเงื่อนไขชำระเป็นรายเดือนทำให้ผู้ให้ข้อมูลให้ความสนใจที่จะกู้เงินจากแหล่งดังกล่าว (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามแหล่งเงินทุนกู้ยืม

(n = 124)

แหล่งเงินทุนกู้ยืม	จำนวน	ร้อยละ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.)	105	84.68
สหกรณ์การเกษตร	41	33.07
กลุ่มเกษตรกร	37	29.84
แหล่งเงินทุนกู้ยืมจากอื่น ๆ (กองทุนหมู่บ้าน, สหกรณ์ตำรวจ)	2	1.61

การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรต่าง ๆ

หากพิจารณาจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลแล้วพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการกองทุนหมู่บ้าน และสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) (ร้อยละ 83.07 และ 62.10) รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลได้เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (ร้อยละ 39.52) เป็นสมาชิกโครงการ SML ซึ่งเป็นโครงการ ที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้แต่ละหมู่บ้านเพื่อนำไปใช้จ่ายสร้างงานและอาชีพเฉพาะกลุ่ม (ร้อยละ 22.58) นอกจากนั้นผู้ให้ข้อมูลได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสถาบันหรือกลุ่มด้านการเกษตรอื่นอีกร้อยละ 6.45 เนื่องจากเงื่อนไขการเป็นสมาชิกไม่ยุ่งยากและการเข้าร่วมจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับสิทธิในการขอกู้เงินของโครงการ ซึ่งระยะเวลาการใช้คืน 1 ปี สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่ไม่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มอาจจะเนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลเข้าร่วมกับกลุ่มองค์กรอื่นแล้ว และอาจจะเนื่องจากว่ามีข้อจำกัดเรื่องคุณสมบัติผู้เข้าร่วมและเงื่อนไขการเข้าร่วมกลุ่มที่ (ตารางที่ 9)

กล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรต่าง ๆ เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้าน สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ซึ่งกลุ่มสหกรณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลเข้าร่วมกลุ่มดังกล่าวผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า มีประโยชน์ต่อการเข้าร่วมเช่น มีเงินทุนที่สามารถกู้ยืมได้ หรือปัจจัยการผลิตเช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ฯลฯ แต่ไม่สนใจเข้าร่วมสถาบันหรือกลุ่มด้านการเกษตรอื่น ๆ หรืออาจจะเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของสถาบันหรือกลุ่มด้านการเกษตรอื่น ๆ ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ให้ข้อมูลหรือมีเงื่อนไขที่ยุ่งยากและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเข้าร่วม

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรต่าง ๆ

(n = 124)

ชื่อกลุ่มสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
โครงการกองทุนหมู่บ้าน	103	83.07
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	77	62.10
กลุ่มเกษตรกร	49	39.52
โครงการ SML	28	22.58
สถาบันหรือกลุ่มด้านการเกษตรอื่น ๆ	8	6.45

**ความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกที่คาดว่าจะได้รับการเข้าร่วม
เป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด**

ความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลเป็นการวัดความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกที่คาดว่าจะได้รับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย สำหรับการวัดความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้สร้างข้อความที่ครอบคลุมความคาดหวังดังกล่าว โดยให้ผู้ให้ข้อมูลพิจารณาและเลือกตอบ ว่ามีความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงาน “มาก” หรือ “ปานกลาง” หรือ “น้อย” โดยกำหนดคะแนนของคำตอบ “มาก” เท่ากับ 3 คะแนน “ปานกลาง” เท่ากับ 2 คะแนน และ “น้อย” เท่ากับ 1 คะแนน โดยสามารถแยกพิจารณาถึงรายละเอียดระดับความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกที่คาดว่าจะได้รับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด ดังนี้

แนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตร

ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90.32-93.55) มีความคาดหวังมากเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตรในเรื่องต่าง ๆ สอดคล้องกัน กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากในการได้รับประโยชน์จากแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตรทุกประเด็น คือ 1) ด้านสินเชื่อปัจจัยการผลิต ระยะสั้นใช้คืนเมื่อจำหน่ายผลผลิตได้ 2) ด้านสินเชื่อระยะปานกลาง เงินทุนหมุนเวียนระยะเวลา 6 เดือน จำนวนเงินไม่เกิน 20,000 บาท 3) ด้านแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเงินทุนระยะยาวไม่เกิน 3 ปี 4) ด้านสินเชื่อระยะยาว เงินทุนหมุนเวียนระยะเวลา 1 ปี จำนวนเงินไม่เกิน 35,000 บาท และ 5) ด้านสินเชื่อเงินทุนระยะสั้น 3 เดือน จำนวนเงินไม่เกิน 15,000 บาท โดยมีผู้ระบุความคาดหวังมากร้อยละ 93.55, 93.55, 91.94, 91.13 และ 90.32 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากที่จะได้รับประโยชน์จากแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตรมากทุกประเด็น โดยเฉพาะในเรื่องของสินเชื่อปัจจัยการผลิต (ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ) ระยะสั้นใช้คืนเมื่อจำหน่ายผลผลิตได้ และสินเชื่อระยะปานกลาง เงินทุนหมุนเวียนระยะเวลา 6 เดือน จำนวนเงินไม่เกิน 20,000 บาท มากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการผลิตค่าใช้จ่ายให้ผลผลิตปีละครั้ง ซึ่งการมีเงินทุนหมุนเวียนในระหว่างการผลิต เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตและนำผลผลิตจำหน่ายแล้วเกษตรกรสามารถนำเงินมาชำระหนี้ได้ นอกจากนี้การมีผู้ให้ข้อมูลคาดหวังน้อยต่อการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตร ทั้ง 5 ประเด็นจำนวน 2-5 ราย เนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลไม่แน่ใจว่าเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะจำหน่ายผลผลิตได้ตามที่คาดหวังหรือไม่ และอาจจะไม่สามารถชำระหนี้ได้ เพราะในบางปีผลผลิตราคาดีบางปีผลผลิตราคาคต่ำ จึงทำให้มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวน้อย ซึ่งตรงกับแนวคิดที่ว่า พรณิ ชูทัย (2538: 269) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าคนทุกคนจะมีการตั้งมาตรฐานการกระทำของตนไว้ ใครจะตั้งระดับความคาดหวังไว้สูงหรือต่ำเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ คนที่เคยประสบแต่ความสำเร็จก็มักจะตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง ส่วนคนที่เคยประสบความล้มเหลว ผิดหวัง ก็มักจะตั้งความหวังไว้ต่ำหรือการเป็นคนท้อแท้เห็น้อยหน้า

ส่วนทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom (1970: 91-103) นั้น สมยศ นาวิการ (2539: 149) กล่าวว่า การที่มนุษย์จะเลือกหรือตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นมีสาเหตุหรือแรงจูงใจโดยอาศัยเหตุผลและปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน มิได้เกิดจากเพียงปัจจัยเพียงอย่างเดียว โดยที่บุคคลนั้นจะต้องมีความคาดหวัง ดังต่อไปนี้ 1) ผลตอบแทนที่ได้รับ 2) ความพอใจและความพอใจต่อผลตอบแทนที่ได้รับ 3) ผลตอบแทนที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น และ 4) โอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวัง

กล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากที่จะได้รับประโยชน์จากแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตร ทางด้านสินเชื่อปัจจัยการผลิตต่างๆ อาจจะเนื่องมาจากผลจากความคาดหวังเหล่านี้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความคาดหวังจากการดำเนินงานบริการด้านสินเชื่อเกษตรจากสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

(n = 124)

การดำเนินงาน บริการด้านสินเชื่อเกษตร	ความคาดหวัง					
	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) สินเชื่อปัจจัยการผลิต ระยะ สั้น ใช้คืนเมื่อจำหน่ายผลผลิตได้	116	93.55	5	4.03	3	2.42
2) สินเชื่อระยะปานกลาง เงินทุน หมุนเวียนระยะเวลา 6 เดือน จำนวนเงินไม่เกิน 20,000 บาท	116	93.55	6	4.84	2	1.61
3) สินเชื่อเงินทุนระยะยาวไม่เกิน 3 ปี	114	91.94	6	4.84	4	3.23
4) สินเชื่อระยะยาว เงินทุน หมุนเวียนระยะเวลา 1 ปี จำนวน เงินไม่เกิน 35,000 บาท	113	91.13	6	4.84	5	4.03
5) สินเชื่อเงินทุนระยะสั้น 3 เดือน จำนวนเงินไม่เกิน 15,000 บาท	112	90.32	8	6.45	4	3.23

แนวทางการดำเนินงานด้านการตลาดสหกรณ์

ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 87.90-95.16) มีความคาดหวังมากเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านการตลาดของสหกรณ์ทุกประเด็นคือ 1) ด้านการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร 2) ด้านการจำหน่ายวัสดุทางการเกษตรแก่สมาชิก 3) ด้านการรับซื้อผลผลิตของสมาชิกทั้งหมดคุณภาพและราคาตามท้องตลาด 4) การจำหน่ายสินค้าแก่สมาชิกคุณภาพดีราคาถูก 5) ด้านข้อมูลความเคลื่อนไหวกับเทคโนโลยีด้านการเกษตร 6) ด้านการเป็นตัวแทนจำหน่ายผลผลิตให้กับสมาชิก 7) ด้านการแปรรูปผลผลิตเป็นสินค้าเพื่อจำหน่าย 8) ด้านการรับจำหน่ายผลผลิตลำไย และ 9) ด้านการรับฝากขายผลิตภัณฑ์ลำไย โดยมีผู้ระบุความคาดหวังมาก ร้อยละ 95.16, 93.55, 91.94, 91.13, 91.13, 90.32, 90.32, 89.52 และ 87.90 ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

กล่าวได้ว่า ความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูล ในแนวทางการดำเนินงานด้านการตลาดจากสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังให้สหกรณ์มีแนวทางการดำเนินงานด้านการตลาดเกี่ยวกับการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่ผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากการเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ สิ่งที่เกษตรกรต้องการมากที่สุดคือผลตอบแทนที่ได้รับนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับ พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2523: 46) ที่กล่าวว่าในการทำงานนั้นบุคคลมีความต้องการประโยชน์ตอบแทนอย่างน้อยที่สุด 2 อย่างคือผลตอบแทนที่เป็นรายได้หรือเงินค่าจ้างเพื่อจะได้ช่วยให้บุคคลมีสิ่งต่าง ๆ สนองความต้องการพื้นฐานของชีวิต และผลตอบแทนที่เป็นความพึงพอใจ เช่น การยอมรับนับถือ โอกาสที่จะก้าวหน้าและความมั่นคง เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังน้อยต่อการดำเนินงานด้านการตลาดของสหกรณ์ ทั้ง 9 ประเด็นจำนวน 2-5 ราย เนื่องมาจากเกษตรกรบางรายเป็นผู้ค้าส่งผลผลิตทางการเกษตรตามฤดูกาลซึ่งไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องของการตลาดจึงทำให้มีความคาดหวังในเรื่องการดำเนินงานด้านการตลาดสหกรณ์น้อย

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความคาดหวังจากการดำเนินงานด้าน
การตลาดสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

(n = 124)

การดำเนินงาน ด้านการตลาดสหกรณ์	ความคาดหวัง					
	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่ เกษตรกร	118	95.16	3	2.42	3	2.42
2) จำหน่ายวัสดุทางการเกษตรแก่ สมาชิก	116	93.55	6	4.84	2	1.61
3) รับซื้อผลผลิตของสมาชิก ทั้งหมดคุณภาพและราคาตาม ท้องตลาด	114	91.94	5	4.03	5	4.03
4) จำหน่ายสินค้าแก่สมาชิกคุณภาพดี ราคาถูก	113	91.13	9	7.26	2	1.61
5) ข้อมูลความเคลื่อนไหวกับ เทคโนโลยีด้านการเกษตร	113	91.13	8	6.45	3	2.42
6) เป็นตัวแทนจำหน่ายผลผลิต ให้กับสมาชิก	112	90.32	10	8.07	2	1.61
7) แปรรูปผลผลิตเป็นสินค้าเพื่อ จำหน่าย	112	90.32	9	7.26	3	2.42
8) รับจํานําผลผลิตลำไย	111	89.52	10	8.07	3	2.42
9) รับฝากขายผลิตภัณฑ์ลำไย	109	87.90	10	8.07	5	4.03

แนวทางการดำเนินงานด้านบริการ

ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 88.71-94.36) มีความคาดหวังมากเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านบริการทุกประเด็น คือ 1) ด้านบริการคัดเกรดลำไยแก่สมาชิก 2) ด้านการรับอปลำไยแห้ง 3) ด้านการให้บริการด้านการขนส่งผลผลิต 4) ด้านการบริการเกี่ยวกับข้อมูลด้านราคาผลผลิตในท้องตลาด 5) ด้านการให้ความช่วยเหลือเมื่อประสบภัยธรรมชาติ 6) ด้านการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมสินค้า 7) ด้านการบริการข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดให้แก่สมาชิก 8) การบริการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมผลผลิตในแต่ละฤดูกาล 9) ด้านการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อคัดขนาดและคุณภาพเพื่อจำหน่าย 10) ด้านการบริการข้อมูลด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 11) ด้านสถานะราคาสินค้าในปัจจุบัน 12) ด้านสถานที่จัดจำหน่าย และ 13) ด้านการให้บริการด้านอุปกรณ์คัดเกรดลำไยแก่สมาชิก โดยมีผู้ระบุความคาดหวังมากร้อยละ 94.36, 92.74, 91.94, 91.94, 91.13, 90.32, 90.32, 89.52, 88.71, 88.71, 88.71, 88.71 และ 88.71 ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

กล่าวได้ว่า แนวทางการดำเนินงานด้านบริการ ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากในด้านการให้บริการทุกประเด็น ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกไม่มีเงินทุนในการจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีราคาแพง เช่น เครื่องคัดเกรดลำไย เครื่องอบลำไย เป็นต้น จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังที่จะได้รับบริการจากสหกรณ์ในระดับมากกว่าเรื่องอื่น ๆ โดยสอดคล้องกับ ธเนศ กองประเสริฐ (2520: 343-367) ที่ว่าการจัดการผลผลิตให้ดี ที่จะสามารถส่งออกผลผลิตและบรรลุผลสำเร็จ ก็เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยรัฐควรสนับสนุนสหกรณ์การเกษตรต่างๆ ในส่วนภูมิภาคใกล้กับแหล่งวัตถุดิบและรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรและควรสนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวกันเป็นกลุ่มสหกรณ์ในการจัดการผลผลิตทางการเกษตรเมื่อเกษตรกรมีความเข้าใจมีประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานแบบกลุ่มเกษตรกร ทางสหกรณ์ก็ควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการผลผลิต นอกจากนี้การมีผู้ให้ข้อมูลคาดหวังน้อยต่อการดำเนินงานด้านการบริการของสหกรณ์ ทั้ง 13 ประเด็นจำนวน 2-5 ราย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการขอใช้บริการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนของงบประมาณและอุปกรณ์ ซึ่งผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากและล่าช้า ซึ่งเกษตรกรบางรายเป็นเกษตรกรรายใหญ่ที่มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นของตนเอง จึงทำให้มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวในระดับน้อย

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความคาดหวังจากการดำเนินงานด้าน
บริการสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

(n = 124)

การดำเนินงานด้านบริการ	ความคาดหวัง					
	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) บริการคัดเกรดลำไยแก่สมาชิก	117	94.36	5	4.03	2	1.61
2) รับอบลำไยแห้ง	115	92.74	4	3.23	5	4.03
3) การให้บริการด้านการขนส่ง ผลผลิต	114	91.94	6	4.84	4	3.23
4) บริการด้านข้อมูลด้านราคา ผลผลิตในท้องตลาด	114	91.94	6	4.84	4	3.23
5) การให้ความช่วยเหลือเมื่อ ประสบภัยธรรมชาติ	113	91.13	6	4.84	5	4.03
6) จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวมสินค้า	112	90.32	9	7.26	3	2.42
7) บริการข้อมูลข่าวสารด้าน การตลาดให้แก่สมาชิก	112	90.32	8	6.45	4	3.23
8) บริการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวม ผลผลิตในแต่ละฤดูกาล	111	89.52	8	6.45	5	4.03
9) รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อ คัดขนาดและคุณภาพเพื่อ จำหน่าย	110	88.71	12	9.68	2	1.61
10) บริการข้อมูลด้านช่องทางการ จัดจำหน่าย	110	88.71	10	8.07	4	3.23
11) สภาวะราคาสินค้าในปัจจุบัน	110	88.71	10	8.06	4	3.23
12) สถานที่จัดจำหน่าย	110	88.71	10	8.06	4	3.23
13) การให้บริการด้านอุปกรณ์คัด เกรดลำไยแก่สมาชิก	110	88.71	10	8.06	4	3.23

แนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถสมาชิก

ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 89.52-91.94) มีความคาดหวังมากเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถสมาชิกทุกประเด็น คือ 1) ด้านการจัดอบรมด้านการเกษตรหรือการประกอบอาชีพเกษตรการปลูกพืชในพื้นที่ที่เหมาะสม 2) ด้านการทศนะศึกษาดูงานเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 3) ด้านการจัดอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ 4) ด้านการจัดอบรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 5) ด้านการจัดอบรมเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และ 6) ด้านการจัดอบรมเกี่ยวกับหลักการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยมีผู้ระบุความคาดหวังมากร้อยละ 91.94, 91.13, 90.32, 90.32, 90.32 และ 89.52 ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

กล่าวได้ว่า ความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูล ในแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถสมาชิกจากสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซางจำกัด คาดหวังให้สหกรณ์มีแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถสมาชิกทางด้านจัดอบรมด้านการเกษตรหรือการประกอบอาชีพเกษตรการปลูกพืชในพื้นที่ที่เหมาะสมให้แก่ผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาวดี พัฒนกิจ (2535: 72) ที่พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรระบุดุผลก่อนที่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรและเมื่อเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแล้วว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงสุดเพื่อที่จะได้รับการวางแผนการเพาะปลูกได้ถูกวิธีและตรงกับความต้องการของตลาด สำหรับเรื่องเกี่ยวกับจัดอบรมเกี่ยวกับหลักการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 ราย มีความคาดหวังน้อย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากหลักการดำเนินการของสหกรณ์อาจจะเป็นเรื่องไกลตัวจึงทำให้มีความคาดหวังน้อยเช่นเดียวกับประเด็นอื่นๆ

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความคาดหวังจากการพัฒนาความรู้
ความสามารถของสมาชิกจากสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

(n = 124)

การพัฒนาความรู้ความสามารถ ของสมาชิก	ความคาดหวัง					
	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) จัดอบรมด้านการเกษตร หรือการประกอบอาชีพ เกษตรการปลูกพืชใน พื้นที่ที่เหมาะสม	114	91.94	8	6.45	2	1.61
2) ทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับ การแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	113	91.13	9	7.26	2	1.61
3) จัดอบรมเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของสหกรณ์	112	90.32	8	6.45	4	3.23
4) จัดอบรมเกี่ยวกับการแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร	112	90.32	9	7.26	3	2.42
5) จัดอบรมเกี่ยวกับหลักการ ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจ พอเพียง	112	90.32	7	5.65	5	4.03
6) จัดอบรมเกี่ยวกับหลักการ ดำเนินงานของสหกรณ์	111	89.52	8	6.45	5	4.03

แนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่

ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 87.92-91.94) มีความคาดหวังมากเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่ในระดับมากทุกประเด็น คือ 1) ด้านการดูงานการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 2) ด้านการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ 3) ด้านการอบรมแนวทางการดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการผู้ดำเนินงานสหกรณ์ 4) ด้านการอบรมดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง 5) ด้านการจัดการอบรมเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ และ 6) ด้านการอบรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยมีผู้ระบุความคาดหวังมาร้อยละ 91.94, 90.32, 89.52, 89.52, 87.90 และ 87.90 ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

กล่าวได้ว่า ความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูล ในแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด คาดหวังให้สหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่ทางด้านทักษะศึกษาดูงานเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และด้านการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงการแปรรูปลำไยในช่วงที่ผลผลิตล้นตลาด และสามารถเก็บผลผลิตไว้ได้นาน ซึ่งสอดคล้องกับ Price (1997) ที่กล่าวว่า องค์กรต้องมีความสามารถที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เรียกความสามารถนั้นว่า สมรรถนะ ซึ่งก็คือทักษะ ความรู้ความสามารถของพนักงาน องค์กรนั้น สมรรถนะในองค์กรอาจได้จากการคัดเลือกผู้ที่มีฝีมือเข้ามาทำงานหรือโดยการพัฒนาพนักงานขององค์กรนั้นๆ ด้วย ใช้การจัดโปรแกรมการศึกษา ฝึกอบรมและฝึกหัดให้มีประสบการณ์จริง ทั้งนี้การเสริมสร้างให้พนักงานมีสมรรถนะสูงจะทำให้องค์กรมีความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน สำหรับผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (จำนวน 2-5 ราย) ที่มีความคาดหวังในระดับน้อยอาจเนื่องจากสมาชิกเห็นว่าในการจัดการการพัฒนาความรู้ความสามารถของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่นั้นต้องอาศัยงบประมาณที่ค่อนข้างสูง และบุคลากรที่มีอยู่ก็มีความรู้ความสามารถเพียงพอแล้ว

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามความคาดหวังจากการพัฒนาความรู้
ความสามารถของเจ้าหน้าที่จากสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

(n = 124)

การพัฒนาความรู้ความสามารถ ของเจ้าหน้าที่	ความคาดหวัง					
	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) ดูงานการแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	114	91.94	5	4.03	5	4.03
2) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงาน ของสหกรณ์	112	90.32	8	6.45	4	3.23
3) อบรมแนวทางการดำเนินงานให้แก่ คณะกรรมการผู้ดำเนินงานสหกรณ์	111	89.52	9	7.26	4	3.23
4) อบรมดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจ พอเพียง	111	89.52	9	7.26	4	3.23
5) จัดการอบรมเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์	109	87.90	13	10.48	2	1.61
6) อบรมการแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	109	87.90	11	8.87	4	3.23

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATIONS AND RECOMMENDATIONS)

สรุปผลการวิจัย

(Summary)

เกษตรกรผู้ผลิตลำไยให้ความสนใจและเข้าร่วมโครงการ การผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสม (GAP) โดยเฉพาะเกษตรกรในอำเภอป่าซางสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการมีความคาดหวังว่าผลผลิตที่ได้จะมีคุณภาพได้มาตรฐานสามารถจำหน่ายได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เฉพาะในเขตอำเภอป่าซาง ผลผลิตที่ได้ในฤดูกาลจะมีจำนวนมาก และผลผลิตที่ออกนอกฤดูซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนมากอีกเช่นกัน การศึกษาเรื่องความคาดหวังและแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด จึงมีความสำคัญเพราะจะได้ทราบถึงความต้องการของสมาชิกแล้วนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ตรงกับความต้องการของสมาชิก ในการศึกษาถึงความคาดหวังของสมาชิกสหกรณ์ฯ ต่อแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด
2. ความคาดหวังของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกต่อแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลผู้ผลิตลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

ลักษณะส่วนบุคคล

ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสามเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 53 ปี โดยมีอายุมากที่สุด 82 ปี และน้อยที่สุด 35 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีสถานภาพสมรสแล้ว

ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ผลการศึกษา พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีที่ดินเป็นของตนเอง มีขนาดพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ย 4.75 ไร่ โดยมีพื้นที่น้อยที่สุด 0.5 ไร่ และมากที่สุด 20 ไร่ มีรายได้จากผลผลิตลำไยเฉลี่ย 35,075 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากผลผลิตลำไยต่ำสุด 2,000 บาทต่อปี และสูงสุด 400,000 บาทต่อปี ซึ่งนอกจากปลูกลำไยแล้วผู้ให้ข้อมูลบางส่วนยังประกอบอาชีพเกษตรอื่น เช่น การทำนา การปลูกผักสวนครัว การปลูกถั่วลิสงและหอมแดง และการปลูกพริก ในขณะเดียวกัน ผู้ให้ข้อมูลเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 29.84) ยังมีรายได้จากอาชีพค้าขาย โดยมีรายได้จากการค้าขายเฉลี่ย 73,970.59 บาทต่อปี ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 84.68) มีแหล่งเงินทุนกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) รองลงมาคือ สหกรณ์การเกษตร (ร้อยละ 33.07) นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการกองทุนหมู่บ้านถึงร้อยละ 83.07 รองลงมาคือ เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) และเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกร

ความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกที่คาดว่าจะได้รับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซางจำกัด

แนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตร

ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตรในเรื่องต่าง ๆ สอดคล้องกัน กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากในการได้รับประโยชน์จากแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตรทุกประเด็น คือ 1) ด้านสินเชื่อปัจจัยการผลิต ระยะสั้นใช้คืนเมื่อจำหน่ายผลผลิตได้ 2) ด้านสินเชื่อระยะปานกลาง เงินทุนหมุนเวียนระยะเวลา 6 เดือน จำนวนเงินไม่เกิน 20,000 บาท 3) ด้านแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเงินทุนระยะยาวไม่เกิน 3 ปี 4) ด้านสินเชื่อระยะยาว เงินทุนหมุนเวียนระยะเวลา 1 ปี จำนวนเงินไม่เกิน 35,000 บาท และ 5) ด้านสินเชื่อเงินทุนระยะสั้น 3 เดือน จำนวนเงินไม่เกิน 15,000 บาท ตามลำดับ

แนวทางการดำเนินงานด้านการตลาดสหกรณ์

ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านการตลาดของสหกรณ์ทุกประเด็น คือ 1) ด้านการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร 2) ด้านการจำหน่ายวัสดุทางการเกษตรแก่สมาชิก 3) ด้านการรับซื้อผลผลิตของสมาชิกทั้งหมดคุณภาพและราคาตามท้องตลาด 4) การจำหน่ายสินค้าแก่สมาชิกคุณภาพดีราคาถูก 5) ด้านข้อมูลความเคลื่อนไหวกับเทคโนโลยีด้านการเกษตร 6) ด้านการเป็นตัวแทนจำหน่ายผลผลิตให้กับ

สมาชิก 7) ด้านการแปรรูปผลผลิตเป็นสินค้าเพื่อจำหน่าย 8) ด้านการรับจำหน่ายผลผลิตลำไย และ 9) ด้านการรับฝากขายผลิตภัณฑ์ลำไย ตามลำดับ

แนวทางการดำเนินงานด้านบริการ

ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านบริการทุกประเด็น คือ 1) ด้านบริการคัดเกรดลำไยแก่สมาชิก 2) ด้านรับอบลำไยแห้ง 3) ด้านการให้บริการด้านการขนส่งผลผลิต 4) ด้านบริการด้านข้อมูลด้านราคาผลผลิตในท้องตลาด 5) ด้านการให้ความช่วยเหลือเมื่อประสบภัยธรรมชาติ 6) ด้านการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมสินค้า 7) ด้านการบริการข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดให้แก่สมาชิก 8) การบริการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมผลผลิตในแต่ละฤดูกาล 9) ด้านการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อคัดขนาดและคุณภาพเพื่อจำหน่าย 10) ด้านการบริการข้อมูลด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 11) ด้านสถานะราคาสินค้าในปัจจุบัน 12) ด้านสถานที่จัดจำหน่าย และ 13) ด้านการให้บริการด้านอุปกรณ์คัดเกรดลำไยแก่สมาชิก ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถสมาชิก

ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถสมาชิกทุกประเด็น คือ 1) ด้านการจัดอบรมด้านการเกษตรหรือการประกอบอาชีพเกษตรการปลูกพืชในพื้นที่ที่เหมาะสม 2) ด้านการทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 3) ด้านการจัดอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ 4) ด้านการจัดอบรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 5) ด้านการจัดอบรมเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และ 6) ด้านการจัดอบรมเกี่ยวกับหลักการดำเนินงานของสหกรณ์ ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่

ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่ทุกประเด็น คือ 1) ด้านการดูงานการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 2) ด้านการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ 3) ด้านการอบรมแนวทางการดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการผู้ดำเนินงานสหกรณ์ 4) ด้านการอบรมดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง 5) ด้านการจัดอบรมเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ และ 6) ด้านการอบรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

(Implications)

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ได้นำเสนอตามประเด็นสำคัญคือ ระดับความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกที่คาดว่าจะได้รับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซางจำกัด ในด้านสินเชื่อเกษตร ด้านการตลาด ด้านบริการ ด้านการพัฒนาความรู้ ความสามารถสมาชิก และด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่แยกเป็นรายชื่อได้ดังนี้

1. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยมีความคาดหวังมากในแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตรในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกัน โดยมีความคาดหวังมากในแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตรเกี่ยวกับด้านสินเชื่อปัจจัยการผลิตระยะสั้นใช้คืนเมื่อจำหน่ายผลผลิตได้ ทั้งนี้เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเกษตรเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติงานได้นอกจากนั้นยังรวมไปถึงการใช้สารเคมี และปุ๋ยต่าง ๆ ที่จะทำให้การจัดการเป็นไปตามที่คาดหวังเพื่อประโยชน์สูงสุดของการผลิต

2. เกษตรกรมีความคาดหวังมากในแนวทางการดำเนินงานด้านการตลาด เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร ด้านการจำหน่ายวัสดุทางการเกษตรแก่สมาชิก ด้านการรับซื้อผลผลิตของสมาชิกทั้งหมดคุณภาพและราคาตามท้องตลาด ด้านการจำหน่ายสินค้าแก่สมาชิกคุณภาพดีราคาถูก ทั้งนี้เนื่องจากรวมกลุ่มกันของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรมีการช่วยเหลือกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่จะช่วยกันดำเนินงานในการจัดทำสินค้าแปรรูปผลผลิตต่าง ๆ และมีการจำหน่ายสินค้าได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ นอกเหนือจากการจำหน่ายผลผลิตเพียงอย่างเดียว

3. เกษตรกรมีความคาดหวังมากในแนวทางการดำเนินงานด้านบริการ เกี่ยวข้องเรื่องบริการคัดเกรดลำไยแก่สมาชิก และการรับอบลำไยแห้ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การคัดเกรดลำไยเป็นสิ่งที่ทำได้ยากเพราะ เครื่องคัดเกรดลำไยมีราคาที่สูงทำให้เกษตรกรรายย่อยไม่สามารถที่จะทำการคัดเกรดลำไยได้ ซึ่งการได้รับการช่วยเหลือเรื่องบริการคัดเกรดลำไยเป็นการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรอีกทางหนึ่งด้วย

4. เกษตรกรมีความคาดหวังมากในแนวทางการพัฒนาความรู้ ความสามารถสมาชิก เกี่ยวกับการจัดอบรมด้านการเกษตรหรือการประกอบอาชีพเกษตรกร การปลูกพืชในพื้นที่ที่เหมาะสม และการทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ทั้งนี้ นอกเหนือไปจากที่เจ้าหน้าที่จะออกพบปะกับเกษตรกรแล้ว การจัดอบรมก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่เกษตรกรสามารถ

รวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการทำการเกษตรรวมถึงเกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาในเกณฑ์ที่ต่ำดังนั้นการพัฒนาความรู้ความสามารถในเรื่องของอาชีพก่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกร

5. เกษตรกรมีความคาดหวังมากในแนวทางการพัฒนาความรู้ ความสามารถเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ทั้งนี้เนื่องจาก การทัศนศึกษาดูงานเป็นการให้ความรู้กับเกษตรกรอีกทางหนึ่งที่ทำให้เกษตรกร ได้เห็นตัวอย่างการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม และนอกจากนั้นการแปรรูปผลผลิตเป็นสิ่งที่เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้เมื่อเกิดภาวะต่าง ๆ เช่น เมื่อมีผลผลิตเป็นจำนวนมาก หรือ ผลผลิตที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ก็สามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

(Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย (Recommendations from the Findings)

ผลการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด จัดตั้งขึ้นเพื่อให้สมาชิกมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิก จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

สหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด เสริมสร้างศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน และดำเนินงานร่วมกันตามนโยบายของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นต้นแบบของการผลักดันให้เกษตรกรในพื้นที่อื่น ๆ รวมไปถึง การประสานงานกับสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด ในการจัดการอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรได้รับทราบข่าวสารข้อมูลใหม่ ๆ อยู่เสมอและเหมาะสมกับฤดูกาลเพาะปลูก ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนรวมกลุ่มเกษตรกรและทำให้กลุ่มเกษตรกรสมาชิกเพิ่มความสามัคคีมากยิ่งขึ้น อันจะทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลตามความคาดหวังได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (Recommendation of Further Study)

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้จะได้นำไปปรับใช้ผลจากการวิจัย เพื่อให้ตรงกับความต้องการของสมาชิก เพื่อดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของสหกรณ์ฯ ใน การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรจะศึกษาวิจัยความสัมพันธ์และตัวแปรอื่น ๆ เช่น ปัจจัยที่ผลกระทบต่อย รายได้และผลผลิต ตลอดจนการดำเนินงานของสหกรณ์ อันจะทำให้ได้รายละเอียดและสมบูรณ์ ของข้อมูลมากยิ่งขึ้น และนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ซึ่ง ก่อให้เกิดประโยชน์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

บรรณานุกรม
(BIBLIOGRAPHY)

- กรมวิชาการเกษตร. 2550. “ระบบการจัดการคุณภาพ GAP”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.doa.go.th. (4 กันยายน 2550).
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2548. **ข้อบังคับของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าช้าง จำกัด**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2550. “หลักการจัดตั้งสหกรณ์”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.cpd.go.th (3 กันยายน 2550).
- กฤษณ์ อุทัยรัตน์. 2541. **ศาสตร์และศิลป์การบริหารคน**. กรุงเทพฯ: TPA Publishing.
- งามพิศ ธรรมทัศน์ .2532. **การรับรู้ของเกษตรกรที่มีต่องานส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่จำกัด จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- จำนง บุญชู. 2531. **องค์การและการบริหาร**. เชียงใหม่: หน่วยพิมพ์เอกสารวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราพรรณ ศิริกุล. 2533. **พฤติกรรมทางจริยธรรมของเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรในภาคเหนือของประเทศไทย**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ณรงค์ ต่อสุวรรณ. 2529. **ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความคาดหวังของเกษตรกรในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัวและชุมชน อันเนื่องมาจากโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเล ตะวันออก ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ตำบลมาตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดนัย จันท์เจ้าฉาย. 2544. “ทฤษฎีความคาดหวัง”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.businesssthai.co.th (17 พฤษภาคม 2544).
- ดำรง ปิ่นทะนา. 2533. **ความคาดหวังในการตั้งถิ่นฐานของชาวไทยภูเขาบ้านเวียงผาพัฒนา ตำบลศรีดงเย็น กิ่งอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- เดโชพล เสมือนใจ. 2546. **ความคาดหวังของเกษตรกรจากการส่งเสริมการเกษตรของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ทรงพล ภูมิพัฒน์. 2538. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ทัศนีย์ ศิริวรรณ. 2522. ผลกระทบของการใช้น้ำชลประทานที่มีต่อการยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทาน พิชญโลก. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เทียนฉาย กิรินันท์. 2538. ประชากรศาสตร์หลักและการวัดสำหรับเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธเนศ กองประเสริฐ. 2520 . การพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตเกษตรเพื่อการส่งออกของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ธีรวัฒน์ ชูรัตน์. 2541. ความคาดหวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการป้องกันและกำจัดศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานในจังหวัดยโสธร. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย แม่โจ้.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. 2546. การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กเพรส.
- บุญสม วราเอกศิริ. 2539. การส่งเสริมการเกษตร: หลักและวิธีการ. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร.
- ประชัน บุญเย็น. 2539. ความคิดเห็นของข้าราชการสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรผู้นำที่มีต่อโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ประพันธ์ เสวदनันทน์. 2538. เศรษฐศาสตร์สหกรณ์. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารวิชาการ, คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาส ศิลปรัศมี. 2530. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพซึ่งได้รับการส่งเสริมการดำเนินงานกิจกรรมอาชีพตามนโยบายของกรมการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประยงค์ สายประเสริฐ. 2536. การจัดการสหกรณ์ของเกษตรกรผู้ถือครองที่ดินขนาดเล็ก. เชียงใหม่: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ปรีชาญ สามารถ. 2547. ความคาดหวังของชุมชนท้องถิ่นต่อป่าชุมชนในจังหวัดเพชรบูรณ์. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรียาพร วงศ์อุตรโรจน์. 2535. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- ปัญญา หิรัญรัศมี. 2549. ความรู้พื้นฐานการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ: สารมวลชนการพิมพ์.

- พร เกาทัณฑ์ทอง. สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังของพฤติกรรมการสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา
เพชรบุรี. เพชรบุรี: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- พะยอม อิงคตานุวัฒน์. 2523. จิตวิทยาพัฒนาการวัยผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสานัสการพิมพ์.
- พิเชษฐ์ อินทรภูมิ. 2533. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิก
สหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- พิสิทธิ์ สารวิจิตร. 2523. พุทธศาสตร์การสอนวิชาการพัฒนาตนเองและบุคลิกภาพระดับอนุบาลถึง
ปริญญาเอก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เพทาย วิเศษพจนกิจ. 2520. ความคาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับจากกลุ่มสมาชิกในโครงการ
สารภี-ข้าวmung. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 2550. “ความต้องการและแรงจูงใจ”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
www.isc.ru.ac.th (8 กันยายน 2550).
- ยุทธ ไกยวรรณ. 2545. พื้นฐานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ยุทธชัย ปัทมสนธิ. 2545. ความคาดหวังที่จะได้รับประโยชน์จากการปลูกไม้โตเร็วที่ตำบลลำเหย
อำเภอคอนสาร จังหวัดนครปฐม. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รักษนก โสภพิศ. 2542. การมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการ
อาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครปฐม. นครปฐม: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชนิกร เศรษฐฐิ. 2523. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. 2528. สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วัลภา อยู่ทอง. 2525. การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรรายได้น้อยในจังหวัดลำปางและสกลนคร.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีระ ระวัง. 2539. ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพเกษตรกรรมมาประกอบอาชีพเกษตรที่ไม่
ของเกษตรกรในอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ศรีนิตย์ บุญทอง. 2521. ความคาดหวังในบทบาทและตำแหน่งพัฒนาการของพัฒนากรที่มี
วุฒิปริญญาและไม่จบปริญญา. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. 2542. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. สกนนคร: ภาควิชาพื้นฐาน
การศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- สมเกียรติ ขาวสมบูรณ์. 2537. การคาดหวังของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดลำปาง
ต่อระบบการ ส่งเสริมการเกษตรแผนใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมภพ เพชรรัตน์. 2523. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการเกษตรของเกษตรกรใน
เขตโครงการปฏิบัติการพัฒนาสังคม อำเภอเมืองลำปางจังหวัดลำปาง. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สหกรณ์การเกษตร. 2550. “วิธีการดำเนินการจดทะเบียนสหกรณ์”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
www.cad.go.th. (4 กันยายน 2550).
- สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน. 2550. “สถิติการปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี 2547/48 อำเภอป่าซาง จังหวัด
ลำพูน”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.lamphun.doae.go.th (3 กันยายน 2550).
- สำราญ กิตติศรี. 2533. เจตคติของครูเกี่ยวกับบทบาทของครูเกษตรในการส่งเสริมวิชาชีพเกษตรใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. 2546. จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุณีย์ ชีรดากร. 2525. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.
- สุนิลา ทนุผล. 2533. การศึกษาผู้ใหญ่ทางการเกษตร. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สุพัตรา เพชรมณี. 2521. ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานที่มีผลต่อผู้บังคับบัญชา. กรุงเทพฯ:
รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภักฎาณี สุขสำราญ. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมและความคาดหวังของผู้บริหารและ
ครูผู้สอนสถานศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 5 ในการปฏิรูปการศึกษา. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- สุภาวดี พัฒนกิจ. 2535. แรงจูงใจของเกษตรกรในการสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
ในจังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สุรพล จันทราปัดย์. 2523. **หลักและวิธีการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ**. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานส่งเสริมและพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมพัฒนาชนบท สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2544. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ จันทร์เอม. 2524. **จิตวิทยาการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อังคณา ติมานนท์วรไชย์. 2525. **การเปรียบเทียบผลได้ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกธุรกิจเศรษฐกิจ รพช. กับเกษตรกรภายนอก**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อำนาจ ชีระวนิช. 2527. **การวิเคราะห์ธุรกิจสหกรณ์**. กรุงเทพฯ: สันนิบาตรสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- อุดมศักดิ์ คำมูล. 2537. **ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- โอภาวดี เข้มทอง. 2543. “ระบบการผลิตผลเกษตรเพื่อการแปรรูป”. น.29-35 ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการผลิตผลและการแปรรูปผลผลิตเกษตร หน่วยที่ 6**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Carldy, A.. 1997. **Studying Your Workforce: Applied Research Methods and Tools for the Training and Development Practitioner**. Thousand Oaks: SAGE.
- Mentemayor, M.C. 1991. “Preparation and Characterization of Aqueous Polyaniline Battery Using a Modified Polyaniline Electrode”. **Society**. 138, 11: 3186-3189.
- Murray, Henry A. 1953. “ทฤษฎีความคาดหวังของวูม”. [online]. แหล่งที่มา www.geocities.com (3 กันยายน 2550).
- Price, A.J. 1997. **Human Resource Management in a Business Contest**. Oxford: Alden.
- Yamane, Taro. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. 3th ed. Tokyo: Aoyama Gakuin University.

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง ความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์

ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

โดย

นางสาวอิสริย์ กองทน

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เลขที่แบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังของสมาชิกสหกรณ์ต่อแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

2. การกรอกแบบสัมภาษณ์ในแต่ละตอนให้กาเครื่องหมาย / ลงใน ○ ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือข้อคิดเห็นของเกษตรกร

3. การตอบแบบสัมภาษณ์จะเป็นประโยชน์ด้านวิชาการในการทำงานวิจัยสำหรับปัญหาพิเศษเท่านั้น โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสมาชิกสหกรณ์ผู้ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นประเด็นพื้นฐานของข้อมูลทั่วไปซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ขนาดพื้นที่ปลูกลำไย การเป็นสมาชิกกลุ่ม

1. เพศ

☐

1.ชาย

☐

2.หญิง

2. อายุ

ปี

3. สถานภาพ

☐

1. โสด

☐

2. สมรส

☐

3. หม้าย

☐

4. หย่าร้าง

☐

5. แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

☐

ป.1-ป.4

☐

ป.6

☐

มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)

☐

มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) หรือเทียบเท่า

☐

อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า

☐

ปริญญาตรี

☐

อื่นๆ.....(ระบุ)

5. จำนวนลำไยที่ให้ผลผลิตแล้ว.....ไร่.....ต้น

6. จำนวนลำไยที่ยังไม่ให้ผลผลิต.....ไร่.....ต้น

7. รายได้จากผลผลิตลำไยในปีที่ผ่านมา.....บาท

8. รายได้จากภาคการเกษตรอื่นๆ

☐

ทำนา.....บาท/ปี

☐

ปลูกพริก.....บาท/ปี

☐

ปลูกกระเทียม.....บาท/ปี

- ☐ ปลุกถั่วฝักยาว.....บาท/ปี
- ☐ ปลุกผักสวนครัว.....บาท/ปี
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....บาท/ปี

9. รายได้นอกภาคการเกษตร

- ☐ ค่าขาย.....บาท/ปี
- ☐ หัตถกรรมพื้นบ้าน.....บาท/ปี (งานฝีมือ)
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....บาท/ปี

10. ปัจจัยการผลิตด้านเงินทุนจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.)
- ☐ สหกรณ์การเกษตร
- ☐ กลุ่มเกษตรกร
- ☐ สินเชื่อจากหน่วยงานภาคเอกชน(ระบุ)
- ☐ พ่อค้า ร้านค้าทั่วไป
- ☐ อื่นๆ(ระบุ)

12. ท่านได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือหน่วยงานใดหรือไม่

- ☐ ไม่เป็น
- ☐ เป็น และเป็นสมาชิกกลุ่มใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ☐ กลุ่มเกษตรกร
 - ☐ โครงการ SML
 - ☐ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)
 - ☐ โครงการกองทุนหมู่บ้าน
 - ☐ สถาบันหรือกลุ่มด้านการเกษตรอื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคาดหวังต่อแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกที่คาดว่าจะได้รับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตและจำหน่ายลำไย จีเอพี ป่าซาง จำกัด

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ตรงกับผู้สัมภาษณ์

- 3 หมายถึง ท่านมีความคาดหวังที่ต้องการได้รับในระดับมาก
 2 หมายถึง ท่านมีความคาดหวังที่ต้องการได้รับในระดับปานกลาง
 1 หมายถึง ท่านมีความคาดหวังที่ต้องการได้รับระดับน้อย

แนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อเกษตร	ความคาดหวัง บริการที่ได้รับ			หมายเหตุ
	3	2	1	
1. สินเชื่อปัจจัยการผลิต (ปุ๋ย, ยาฆ่าแมลง, วัสดุอุปกรณ์, ต่างๆ) ระยะสั้นใช้คืนเมื่อจำหน่ายผลผลิตได้				
2. สินเชื่อเงินทุนระยะสั้น 3 เดือน จำนวนเงินไม่เกิน 15,000 บาท (อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.50 บาทต่อเดือน)				
3. สินเชื่อระยะปานกลาง เงินทุนหมุนเวียน ระยะเวลา 6 เดือน จำนวนเงินไม่เกิน 20,000 บาท (อัตราดอกเบี้ย 0.50 บาทต่อเดือน)				
4. สินเชื่อระยะยาว เงินทุนหมุนเวียนระยะเวลา 1 ปี จำนวนเงินไม่เกิน 35,000 บาท				
5. สินเชื่อเงินทุนระยะยาวไม่เกิน 3 ปี				

แนวทางการดำเนินงานด้านการตลาด	ความคาดหวัง บริการที่ได้รับ			หมายเหตุ
	3	2	1	
1. รับซื้อผลผลิตของสมาชิกทั้งหมดคุณภาพและราคาตามที่ตลาด				
2. รับจำหน่ายผลผลิตลำไย				
3. รับฝากขายผลผลิตลำไย				
4. จำหน่ายสินค้าแก่สมาชิกคุณภาพดีราคาถูก				
5. จำหน่ายวัสดุทางการเกษตรแก่สมาชิก				
6. เป็นตัวแทนจัดจำหน่ายผลผลิตให้กับสมาชิก				
7. แปรรูปผลผลิตเป็นสินค้าเพื่อจำหน่าย				
8. ข้อมูลความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านการเกษตร				
9. สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มต่างๆเพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร				

แนวทางการดำเนินงานด้านการบริการ	ความคาดหวัง บริการที่ได้รับ			หมายเหตุ
	3	2	1	
1. บริการคัดเกรดลำไยแก่สมาชิก				
2. รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อคัดขนาดและคุณภาพเพื่อจำหน่าย				
3. รับออกลำไยแห้ง				
4. การให้บริการด้านการขนส่งผลผลิต				
5. บริการด้านข้อมูลด้านราคาผลผลิตในท้องตลาด				
6. บริการข้อมูลด้านช่องทางการจัดจำหน่าย				
7. สภาวะราคาสินค้าในปัจจุบัน				
8. สถานที่จัดจำหน่าย				
9. จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมสินค้า				
10. บริการข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดให้แก่สมาชิก				
11. การให้บริการด้านอุปกรณ์คัดเกรดลำไยแก่สมาชิก				
12. การให้ความช่วยเหลือเมื่อประสบภัยธรรมชาติ				
13. บริการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมผลผลิตในแต่ละฤดูกาล				

การพัฒนาความรู้ความสามารถสมาชิก	ความคาดหวัง บริการที่ได้รับ			หมายเหตุ
	3	2	1	
1. จัดอบรมด้านการเกษตรหรือการประกอบอาชีพเกษตรการปลูกพืชในพื้นที่ที่เหมาะสม				
2. จัดอบรมเกี่ยวกับหลักการดำเนินงานของสหกรณ์				
3. จัดอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์				
4. จัดอบรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร				
5. ทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร				
6. จัดอบรมเกี่ยวกับหลักการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง				

การพัฒนาความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่	ความคาดหวัง บริการที่ได้รับ			หมายเหตุ
	3	2	1	
1. จัดการอบรมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลให้แก่คณะกรรมการผู้ดำเนินงานสหกรณ์				
2. จัดการอบรมเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์				
3. จัดให้คณะกรรมการผู้ดำเนินงาน ผู้จัดการ ตลอดจน เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์				
4. จัดอบรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรแก่เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการผู้ดำเนินงานของสหกรณ์				
5. ทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร				
6. จัดอบรมเกี่ยวกับหลักการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงแก่เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการผู้ดำเนินงานของสหกรณ์				

ภาคผนวก ข

หลักการดำเนินงานของสหกรณ์
และการผลิตลำไยอย่างถูกต้องและเหมาะสม

การผลิตลำไยอย่างถูกต้องและเหมาะสมเป็นแนวทางในการผลิตลำไยให้ได้ผลผลิตลำไยที่มีคุณภาพดี ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดซึ่งและให้คำแนะนำสำหรับให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่กำหนดเป็นความต้องการของผู้บริโภค และแนวทางนี้ประกอบไปด้วย

1. แหล่งปลูก แหล่งปลูกที่เหมาะสมสำหรับลำไย ควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ
 - พื้นที่
 - ลักษณะดิน
 - สภาพภูมิอากาศ
 - แหล่งน้ำ
2. พันธุ์ ควรมียลักษณะดังนี้
 - ต้นพันธุ์ควรมีประวัติการติดผลติดต่อกันอย่างน้อย 3 ปี
 - มีเปอร์เซ็นต์ผลใหญ่จำนวนมาก มีคุณภาพดี เนื้อหนามลัดเล็ก สีส้มเหลืองนวล
3. การปลูก
 - การเตรียมดินไว้ล่วงหน้า 1 ปี เพื่อจะได้ต้นลำไยที่แข็งแรง
 - เตรียมหลุมปลูกขนาด 80x80x80 ซม. วางผังให้ระยะปลูก 8x10 เมตร
 - ชุดหลุม ร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยคอก 3-5 กิโลกรัมคลุมเคล้าหน้าดิน
 - ก่อนปลูกทำหลุมเท่ากระเปาะชำต้นลำไย วางต้นลำไยแล้วกลบโคนให้แน่น
 - ทำหลักป้องกันต้นลำไยโยกคลอน รดน้ำให้ชุ่ม
 - พรางแสงให้จนกระทั่งแตกยอดอ่อน 1 ครั้ง จึงงดการพรางแสง
4. การตัดแต่งกิ่ง
 - ต้นลำไยอายุ 1-3 ปี ซึ่งยังไม่ให้ผลผลิต ควรตัดแต่งกิ่งให้ลำไยมีลักษณะทรงพุ่มเป็นทรงกลม
 - ลำไยอายุ 4-5 ปี ให้ผลผลิตแล้ว ควรตัดแต่งกิ่งภายหลังเก็บเกี่ยวตัดกิ่งกลางทรงพุ่มที่อยู่ในแนวตั้งเหลือตอกิ่ง เพื่อเปิดกลางทรงพุ่มให้ได้รับแสงสว่างมากขึ้น
 - ลำไยอายุ 5-10 ปี ตัดแต่งกิ่งภายหลังเก็บเกี่ยว เพื่อไม่ให้ทรงพุ่มชนกัน ตัดแต่งเช่นเดียวกับลำไยอายุ 4-5 ปี ตัดปลายกิ่งทั้งแนวนอนและแนวราบให้มีความสูงเหลือเพียง 3 เมตร เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน
5. การให้ปุ๋ย ลำไยอายุ 5 ปี ขึ้นไป มีการใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้
 - หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใส่ปุ๋ย 15-15-15 + 46-0-0 อัตราส่วน 1 : 1 ต้นละ 2 กิโลกรัม กระตุ้นให้ลำไยแตกใบอ่อน

- เมื่อลำไยแตกใบอ่อนชุดที่ 2 ประมาณต้นเดือน กันยายน ใส่ปุ๋ย 15-15-15+46-0-0 อัตราส่วน 1 : 1 ต้นละ 2 กิโลกรัม

- ประมาณต้นเดือนตุลาคม กระตุ้นให้ลำไยมีใบแก่ พักตัวสะสมอาหารเตรียมความพร้อมต่อการผ่านช่วงหนาวที่จะกระตุ้นให้ลำไยออกดอก

- ใส่ปุ๋ย 0-46-0 + 0-0-60 อัตราส่วน 1 : 1 ต้นละ 2 กิโลกรัม

- เดือนพฤศจิกายนใส่ปุ๋ย 0-52-34 อัตรา 150 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่วทรงพุ่มเพื่อไม่ให้ลำไยแตกใบใหม่

- เมื่อลำไยติดผล ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ย 15-15-15+46-0-0 อัตราส่วน 1 : 1 ต้นละ 1-1.5 กิโลกรัม เพื่อบำรุงผลให้เจริญเติบโต

- ก่อนเก็บเกี่ยว 1 เดือน ใส่ปุ๋ย 0-0-60 อัตราต้นละ 1-2 กิโลกรัม เพื่อเพิ่มคุณภาพของผลผลิต

6. การให้น้ำ

6.1 วิธีการให้น้ำ

- แบบใช้สายยางรดลงต้นแต่ต้องมีแหล่งน้ำเพียงพอ
- แบบข้อเหวี่ยงขนาดเล็ก เป็นการให้น้ำในกรณีมีแหล่งน้ำจำกัด ต้นทุนสูงกว่าแบบแรก
- แบบน้ำหยด เหมาะสำหรับที่มีแหล่งน้ำจำกัดมาก ต้นทุนสูง

6.2 ปริมาณน้ำช่วงฤดูแล้งหลังออกดอก เริ่มให้น้ำเมื่อลำไยมีดอกบานปฏิบัติดังนี้

- สัปดาห์แรก ฉีดน้ำพรมที่กิ่งและโคนต้นเล็กน้อยเพื่อให้ลำไยค่อย ๆ ปรับตัว

- สัปดาห์ที่สอง เริ่มให้น้ำเต็มที่สำหรับต้นลำไยที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม 7 เมตร ให้น้ำปริมาณครั้งละ 200-300 ลิตร ต่อต้น สัปดาห์ละ 2 ครั้ง

7. การดูแลรักษาหลังการติดผล

7.1 การค้ำกิ่ง โดยใช้ไม้ไผ่ค้ำกิ่งทุกกิ่ง เพื่อป้องกันกิ่งหักเนื่องจากพายุลมแรงและกิ่งที่มีผลลำไยจำนวนมาก

7.2 การป้องกันกำจัดศัตรูลำไยเมื่อมีโรคและแมลงศัตรูระบาดในขณะนี้ ควรพ่นสารป้องกันกำจัดโรค และสารฆ่าแมลงตามคำแนะนำ ในช่วงก่อนเก็บเกี่ยว 1 เดือนควรห่อผลผลิตเพื่อป้องกันการเข้าทำลายของแมลงศัตรูพืช เช่น ผีเสื้อมวนหวาน หนอนเจาะขี้ผึ้ง ค้างคาว และเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีก่อนเก็บเกี่ยว เพื่อไม่ให้มีการตกค้างของสารเคมีในผลผลิตลำไยซึ่งจะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

8. การป้องกันกำจัดศัตรูลำไย

8.1 แมลงศัตรูที่สำคัญ

8.1.1 หนอนเจาะขั้วลิ้นจี่ (Litchi fruitborer)

หนอนเจาะขั้วลิ้นจี่ *Conopomorpha sinensis* Bradley ทำลายขั้วผล
ลำไยในช่วงเดือนมีนาคม-สิงหาคม

การป้องกันกำจัด

- เก็บผลร่วงเนื่องจากการทำลายของหนอนเจาะขั้วแล้วทำลายทิ้ง
- หลังการเก็บเกี่ยว ตัดแต่งกิ่งโดยเฉพาะกิ่งที่ใบมีดักแด้ของหนอนเจาะขั้วทำลายทิ้ง
- หลังติดผลแล้ว 1-2 สัปดาห์ สุ่มข้อผล 10 ข้อต่อต้นถ้าพบไข่ให้พ่นคาร์บาริล 85% WP อัตรา 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ถ้าพบปริมาณมากเกิน 5% ของผลที่สุ่มพ่นคลอร์ไพริฟอส/ไซเพอร์เมทริน 55% EC (นูเรลล์ L 505 EC) อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือไซฟลูทริน 5% EC อัตรา 5 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ควรหยุดพ่นก่อนเก็บเกี่ยว 10 วัน

8.1.2 มวนลำไย (Longan stink bug)

มวนลำไย *Tessaratoma papillosa* Drury ทำลายผลลำไยช่วงเดือน
มกราคม-สิงหาคม

การป้องกันกำจัด

- หลังการเก็บเกี่ยว ตัดแต่งกิ่งให้โปร่งป้องกันการหลบซ่อนอยู่ข้ามฤดู
- สำรวจไข่ ตัวอ่อน และตัวเต็มวัย ถ้ามีไม่มากเก็บทำลาย
- ถ้าสำรวจพบไข่ถูกแตนเบียนทำลาย (มีลักษณะเป็นสีดำ) จำนวนมากไม่ควรพ่นสารฆ่าแมลง
- ถ้าพบไข่จำนวนมาก และไม่ถูกแตนเบียนทำลาย (มีสีครีมหรือสีแดงเมื่อใกล้ฟัก) พ่นด้วยคาร์บาริล 85% WP อัตรา 45 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นก่อนเก็บเกี่ยว 7 วัน

8.1.3 ผีเสื้อมวนหวาน (Fruit moth) ผีเสื้อมวนหวานชนิดที่พบมากที่สุด

Othreis fullonia Clerck ทำลายผลลำไยในช่วง เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม

การป้องกันกำจัด

- ห่อผลด้วยกระดาษเพื่อป้องกันการทำลาย
- กำจัดวัชพืช เช่น ย่านาง ต้นข้าวสาร และบอระเพ็ดที่อยู่บริเวณรอบสวน

- ใช้เหยื่อพิษ โดยใช้สับปะรดสุกตัดเป็นชิ้นจุ่มในสารละลายของคาร์บาริล 85% WP อัตรา 2 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตรนาน 5 นาที นำไปแขวนในสวนเป็นจุด ๆ ห่างกันจุดละ 20 เมตร ขณะผลลำไยใกล้สุก
- ใช้แสงไฟส่องและใช้สวิงโฉบจับผีเสื้อทำลาย (ช่วงเวลา 20.00-22.00 น.)

8.1.4 หนอนเจาะกิ่ง (Red coffee borer)

หนอนเจาะกิ่ง *Zeuzera coffeae* Nietner พบระบาดเป็นครั้งคราวตลอดทั้งปี

การป้องกันกำจัด

- ตัดกิ่งแห้งที่มีหนอนทำลายเผาทิ้ง
- ถ้าพบรูที่ถูกเจาะตามกิ่งและลำต้น ใช้สารฆ่าแมลง เช่น คลอร์ไพริฟอส 40% EC อัตรา 1-2 มิลลิลิตรต่อรู ฉีดเข้าไปในรู แล้วอุดด้วยดินเหนียว

8.1.5 หนอนซอนใบ (Leaf miner) หนอนซอนใบ *Conopomorpha litchiella* Bradley พบระบาดทั้งปีในช่วงที่ลำไยแตกใบอ่อน

การป้องกันกำจัด

- การทำลายในต้นเล็ก (อายุ 1-3 ปี) ถ้ามีปริมาณไม่มากไม่ควรพ่นสารฆ่าแมลงเพราะจะมีอันตรายต่อแมลงศัตรูธรรมชาติ
- ในระยะแตกใบอ่อน หากพบอาการยอดแห้งหรือใบอ่อนถูกทำลาย พ่นด้วยอิมิดาโคลพริด 10% SL อัตรา 8 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่น 1-2 ครั้ง ห่างกันครั้งละ 7 วัน

8.1.6 ไรลำไย (Longan crineum mite) ไรลำไย *Aceria longana* พบทำลายลำไยระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม

การป้องกันกำจัด

- เมื่อสำรวจพบ ยอดมีอาการแตกเป็นพุ่มคล้ายไม้กวาดให้ตัดทำลาย
- ถ้ามีการทำลายเป็นบริเวณกว้าง พ่นด้วยกำมะถันผง 80% WP อัตรา 40 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อามีทราซ 20% EC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่น 1-3 ครั้ง ห่างกัน ครั้งละ 4 วัน

8.2 โรคที่สำคัญของลำไย

8.2.1 โรคกระหี่ หรือโรคพุ่มไม้กวาดส่วนที่เป็นตาเกิดอาการแตกยอดฝอยเป็นมัดไม้กวาดเป็นรุนแรงทำให้ต้นลำไยมีอาการทรุดโทรม

การป้องกันกำจัด

- ตัดกิ่งเป็นโรคออกเผาทำลายในแหล่งมีการระบาดของโรคพ่นด้วยกำมะถันผง 80% WP อัตรา 40 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร หรืออามีทราซ 20% EC อัตรา 40 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตรจำนวน 1-3 ครั้ง ห่างกัน 4 วัน เพื่อป้องกันกำจัดโรคราใบ
- ขยายพันธุ์ปลูกจากต้นแม่พันธุ์ที่สมบูรณ์ตรงตามพันธุ์และไม่ปรากฏอาการของโรคพุ่มไม้กวาด

8.2.2 โรคราน้ำฝน หรือโรคผลเน่า โรคใบไหม้เมื่อเข้าทำลายที่ผลจะทำให้ผลเน่าและร่วง เป็นที่ใบอ่อน ยอดอ่อนทำให้เกิดอาการใบและยอดไหม้ระบาดในช่วงฤดูฝน

การป้องกันกำจัด

- พ่นด้วยเมทาเลกซิล 25% WP อัตรา 20-30 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร พ่น 1 ครั้ง ทันทีที่พบโรคที่ผล และเก็บเกี่ยวผลผลิตได้หลังพ่นสาร 10-15 วัน ส่วนโรคที่ใบในช่วงผลิใบอ่อนพ่นป้องกันกำจัดเช่นเดียวกับเป็นที่ผลลำไย

8.3 การจัดการวัชพืช

การจัดการวัชพืชมีหลายวิธี เช่น การปลูกพืชคลุมดินซึ่งจะช่วยป้องกันการชะล้างหน้าดิน ช่วยรักษาความชื้นและเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับดิน การตัดวัชพืชระหว่างแถวปลูกและระหว่างต้นลำไยซึ่งอาจจะใช้สลับกับการพ่นสารกำจัดวัชพืชบ้าง โดยพ่นเพียงปีละครั้งเมื่อไม่สามารถตัดวัชพืชได้ทัน ด้วยเหตุผลเพราะขาดแรงงานหรือสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมที่จะตัดวัชพืชได้ การรักษาระยะโคนต้นลำไยให้สะอาด ควรตัดวัชพืชให้สั้น ไม่ควรใช้จอบดาย เนื่องจากเป็นอันตรายต่อระบบรากของลำไยและควรหลีกเลี่ยงการใช้สารกำจัดวัชพืชบริเวณใต้ทรงพุ่มอย่างใดก็ตามหากจำเป็นจริง ๆ อาจใช้ได้บ้าง แต่ควรให้น้อยครั้งที่สุดสารกำจัดวัชพืชในส่วนลำไยได้แก่ ไกลโฟเสท กลูโฟซิเนต-แอมโมเนียม และพาราควอต ใช้พ่นหลังวัชพืชงอกในขณะมีวัชพืชมีใบมากที่สุด ปริมาณน้ำที่ใช้ผสมเพื่อพ่นในพื้นที่ 1 ไร่ คือ 60-80 ลิตร สำหรับอัตราการใช้ มีดังนี้

- ไกลโฟเสท 48% SL อัตรา 500-600 มิลลิลิตร/ไร่
- กลูโฟซิเนต-แอมโมเนียม 15% SL อัตรา 800-2,000 มิลลิลิตร/ไร่
- พาราควอต 27.6% SL อัตรา 300-600 มิลลิลิตร/ไร่

8.4 การป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย

- จะต้องทราบชนิดและรายละเอียดของศัตรูพืชที่ต้องการป้องกันกำจัด
- เลือกใช้สารให้เหมาะสมกับชนิดของศัตรูพืช สารนั้นต้องมีประสิทธิภาพดีต่อศัตรูพืชนั้นโดยเฉพาะ
- ใช้สารที่สลายตัวเร็วกับพืชอาหารเมื่อใกล้เวลาเก็บเกี่ยว

- ให้ใช้สารเฉพาะในกรณีที่เป็นเท่านั้น และไม่ควรใช้เกินอัตราที่กำหนดไว้ในฉลาก หรือตามคำแนะนำของทางราชการ
- ไม่ควรผสมสารเกิน 1 ชนิดขึ้นไปในการพ่นแต่ละครั้ง ยกเว้นในกรณีที่ทางราชการแนะนำให้ใช้
- ควรพ่นสารเฉพาะเมื่อพบว่ามียุงยุงเข้าทำลายในระดับที่จะเกิดความเสียหายต่อผลผลิต และหากมีการระบาดรุนแรงก็ให้เพิ่มจำนวนครั้งมากขึ้นได้
- การเลือกใช้เครื่องพ่นสาร และวิธีการใช้สารจะต้องเหมาะสมกับชนิดของสารและศัตรูพืช
- ไม่ควรเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนสารที่ใช้จะสลายตัวถึงระดับปลอดภัย โดยดูจากคำแนะนำ การเว้นระยะเก็บเกี่ยวหลังการพ่นสารครั้งสุดท้ายในฉลาก

9. สุขลักษณะและความสะอาด

ตัดวัชพืชให้สั้นอยู่เสมอทั่วทั้งแปลง โดยเฉพาะบริเวณโคนต้น และบริเวณระหว่างต้น ระหว่างแถวลำไย หลังการตัดแต่งกิ่งควรนำกิ่งที่ตัดทิ้งออกไปนอกสวนแล้วเผาทำลายเศษวัสดุจากบรรพบุรุษต่างๆ ที่ใช้งานในสวนแล้วควรเก็บออกไปฝังดินนอกสวน สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชและปุ๋ยเคมีควรเก็บในที่ปลอดภัยห่างไกลจากอาหาร แหล่งน้ำ สัตว์เลี้ยง และที่อยู่อาศัย อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชควรทำความสะอาดหลังจากใช้งานแล้ว หากชำรุดควรซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีพร้อมจะใช้อย่างปฏิบัติงาน

10. การเก็บเกี่ยว

ใช้กรรไกรตัดข้อผลลำไยจากต้น นำข้อผลบรรจุภาชนะรองรับเช่น ตะกร้าที่มีกระสอบหรือฟองน้ำรองกัน การตัดข้อผลต้องให้มีใบสุดท้ายที่ติดข้อผล (หรือใบแรกที่ติดข้อผล) ไปด้วยเพราะตาที่อยู่ถัดลงไปอีก 1 ตา เป็นตาที่สมบูรณ์แข็งแรงพร้อมที่จะแตกเป็นกิ่งใหม่ต่อไป ขนย้ายผลลำไยไปโรงคัดเกรดอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดการบอบช้ำ

11. วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว

ตัดผลลำไยที่มีขนาดเล็กไม่ได้มาตรฐานในแต่ละช่อออกตัดก้านข้อผลเหลือยาวไม่เกิน 15 ซม. รวมข้อผลลงบรรจุในตะกร้าพลาสติกที่มีฟองน้ำรองกัน พร้อมคัดขนาดไปในคราวเดียวกันบรรจุลำไยตะกร้าละ 10 กิโลกรัม ปิดทับฟองน้ำก่อนปิดด้วยฝาตะกร้า ผูกเชือกให้แน่น นำตะกร้าบรรจุลำไยผ่านความเย็นโดยใช้ไอน้ำเย็นก่อนการรมด้วยซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) หลังการรมด้วยซัลเฟอร์ไดออกไซด์ นำตะกร้าบรรจุลำไยขนส่งโดยรถที่มีระบบห้องเย็น เพื่อขนส่งในวันเดียวกัน และเมื่อไปถึงท่าเทียบเรือแล้วควรขนลงตู้คอนเทนเนอร์ (container) ซึ่งปรับอากาศอุณหภูมิ 5 องศาเซลเซียส เพื่อขนส่งไปยังตลาดต่างประเทศต่อไป

12. การบันทึกข้อมูล

ควรบันทึกข้อมูลวันปฏิบัติการต่างๆ โดยการจัดสมุดบันทึกทำเป็น ตารางเพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลใช้ประโยชน์ในการพยากรณ์เหตุการณ์ในปีต่อ ๆ ไป และเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาต่างๆ ได้แก่ วันปฏิบัติการต่างๆเช่น วันตัดแต่งกิ่ง วันใส่ปุ๋ย ชนิดปุ๋ยที่ใช้ วันพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ชนิดและอัตราที่ใช้ วันที่มีโรคแมลงแต่ละชนิดระบาด อุณหภูมิ ความชื้น ปริมาณน้ำฝน (ถ้ามี) ผลผลิต และอื่น ๆ

หลักการสหกรณ์

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง

1. พึงตระหนักว่าการเข้าและออกจากการเป็นสมาชิก จะต้องเป็นไปโดยความสมัครใจของบุคคล (คำว่า "บุคคล" หมายถึง ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ไม่ใช่ถูกชักจูง โน้มน้าว ล่อลวง บังคับ ข่มขู่จากผู้อื่น
2. อย่างไรก็ดี การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกของสหกรณ์ต่างๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกแล้วสามารถร่วมกันดำเนินกิจกรรมในสหกรณ์ได้ และไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนสมาชิกและสหกรณ์ ไม่ถือว่าขัดกับหลักการสหกรณ์ข้อนี้
3. สมาชิกสมทบนั้น ควรมีแต่เฉพาะกรณีของสหกรณ์บางประเภทที่มีลักษณะพิเศษและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรให้มีในสหกรณ์ทั่วไปหรือทุกประเภท เพราะตามปกติสมาชิกสมทบมาจากบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกธรรมดา หากสหกรณ์ได้รับสมาชิกสมทบจำนวนมาก ก็อาจกระทบต่อการส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกธรรมดาได้แม้ว่ากฎหมายจะได้ห้ามมิให้สมาชิกสมทรมีสิทธิบางประการก็ตาม

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

หน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงกายใจ และสติปัญญาในการดำเนินการและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ของสหกรณ์ตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผ่านช่องทางหรือองค์กรต่างๆ เช่น คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการและที่ประชุมใหญ่

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

1. หลักการสหกรณ์ข้อนี้ มุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนพึงตระหนักว่าบทบาทที่สำคัญของตนคือ การที่ต้องเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้าในคนเดียวกัน (co-owners and customers) จึงต้องทำหน้าที่เป็นผู้สมทบทุน ผู้ควบคุม และผู้อุดหนุน หรือผู้ให้บริการของสหกรณ์ มิใช่มาเป็นสมาชิกเพียงเพื่อมุ่งหวังได้รับประโยชน์จากสหกรณ์เท่านั้น
2. ในการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อความเป็นธรรมแก่สมาชิก ส่วนหนึ่งต้องกันไว้เป็นทุนสำรอง ซึ่งจะนำไปแบ่งกันมิได้ แต่เป็นทุนเพื่อพัฒนาสหกรณ์ของพวกเขาเอง ถือว่าเป็นทุนทางสังคม นอกนั้นอาจแบ่งเป็นเงินปันผลในอัตราจำกัด และเป็นเงินเฉลี่ยคืน ตามส่วนแห่งธุรกิจ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ

1. สมาชิก กรรมการและพนักงานสหกรณ์รวมทั้งหน่วยงานส่งเสริมสหกรณ์ต้องสำนึกและตระหนักอยู่เสมอว่าสหกรณ์เป็นองค์การช่วยตนเอง และปกครองตนเอง เพราะฉะนั้นสหกรณ์ต้องเป็นอิสระในการตัดสินใจ หรือทำสัญญาใดๆ ตามเงื่อนไขที่สหกรณ์ยอมรับได้กับบุคคลภายนอกหรือรัฐบาล
2. การรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากรัฐ หรือบุคคลภายนอกไม่ขัดกับหลัก
3. ความเป็นอิสระของสหกรณ์ หากผู้ให้ความช่วยเหลือมุ่งหมายให้สหกรณ์ช่วยเหลือตนเองได้ และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย รวมทั้งธำรงไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเองของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรมและสารสนเทศ

1. หลักการข้อนี้เป็นจุดอ่อนของสหกรณ์ในประเทศไทยทุกระดับ ทั้งสหกรณ์ขั้นปฐมและสหกรณ์ขั้นสูง เพราะขาดแผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาทางสหกรณ์ให้เป็นบทบาทและความรับผิดชอบของขบวนการสหกรณ์อย่างแท้จริง ทั้งๆ ที่ได้รับเริ่มให้จัดตั้งกองทุนสะสมจัดสภาพสหกรณ์จากกำไรของสหกรณ์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2492 และแม้จะมีการจัดตั้งสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยและมีชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติบ้างแล้วส่วนราชการที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ก็ยังคงดำเนินการให้การศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์แทบจะเรียกได้ว่าซ้ำซ้อนกับขบวนการสหกรณ์โดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนให้ขบวนการสหกรณ์สามารถรับผิดชอบการให้การศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์ได้ด้วยตนเองในที่สุดโดยมีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอตามความจำเป็นและเน้นการฝึกอบรมข้าราชการให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศมีความมุ่งหมายและเน้นกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้
 - การศึกษามุ่งให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่จะเป็นสมาชิกในอนาคต มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์ รวมทั้งมีความสำนึก และตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก หรือให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณสหกรณ์
 - การฝึกอบรมมุ่งให้กรรมการ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ รวมทั้งความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน
 - ส่วนสารสนเทศนั้นมุ่งให้บุคคลทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับเยาวชน และผู้นำด้านความคิดเป็น เช่น ผู้นำชุมชน นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน ผู้นำองค์กร พัฒนาชุมชน ฯลฯ โดยเน้นการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง
3. หลักสูตรและเนื้อหาของการศึกษาอบรม ควรครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

1. แท้จริงการร่วมมือระหว่างสหกรณ์เป็นหลักการเดียวกันกับการร่วมมือระหว่างบุคคลธรรมดาในการจัดตั้งสหกรณ์นั่นเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดด้วยขนาด มีอำนาจการต่อรองสูงขึ้น และนำไปสู่การรับใช้สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์อาจทำได้ทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง ในแนวนอน สหกรณ์ทุกสหกรณ์ไม่ว่าประเภทเดียวกันหรือไม่ สามารถร่วมมือกันได้ในทุกระดับเพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิกและขบวนการสหกรณ์ในแนวตั้งสหกรณ์ท้องถิ่นประเภทเดียวกันควรรวมตัวกันทางธุรกิจเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ และสหกรณ์ทุกประเภท ทุกระดับ ทุกสหกรณ์ควรรวมตัวกันเป็นองค์การสหกรณ์สูงสุด (apex organization) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมด้านอุดมการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม การส่งเสริม แนะนำ การกำกับดูแล การตรวจสอบ การวิจัย และการพัฒนา ฯลฯ
3. วัตถุประสงค์สำคัญของการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ คือ เพื่อให้สหกรณ์สามารถอำนาจผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นสหกรณ์ท้องถิ่นแต่ละสหกรณ์ และสหกรณ์ชั้นสูง ต้องเป็นสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีชีวิตชีวา (viable and sustainable) และร่วมมือกันในลักษณะของ “ระบบรวม” หรือเป็นเอกภาพ

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน

1. สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจและสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ เพราะฉะนั้น การดำเนินงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนนั้นๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นการพัฒนาที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ หรือเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการและความใฝ่ฝันของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำลายโอกาสความสามารถ และอนาคตของคนรุ่นหลัง
2. เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ก็เป็นสมาชิกของชุมชนนั่นเอง สหกรณ์จึงควรมีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนนั้นแบบยั่งยืน

วิธีดำเนินการจดทะเบียนสหกรณ์

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมบุคคล (สหกรณ์การเกษตร, 2550) กล่าวว่า บุคคลที่จะรวมกลุ่มกันตั้งสหกรณ์ต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นบุคคลธรรมดาบรรลุนิติภาวะ
2. มีจำนวนบุคคลไม่น้อยกว่าสิบคน
3. บุคคลที่มารวมกัน ควรมีอาชีพอย่างเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน มีปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจหรือสังคม และต้องการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอัน โดยทำการเพื่อบ่มเพาะได้ประโยชน์ร่วมกัน ตามประเภทของสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียน
4. ทุกคนต้องสมัครใจร่วมกันลงทุนด้วยวิธีการถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น (ตามที่ข้อบังคับสหกรณ์กำหนด)
5. ยินยอมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกฎหมายและกติกา(ข้อบังคับ) ที่พวกตนกำหนดขึ้นอย่างเคร่งครัดด้วยความเสียสละ มีวินัย และซื่อสัตย์สุจริต

ขั้นตอนที่ 2 เตรียมการขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ เมื่อเกิดกลุ่มบุคคลแล้วให้กลุ่มบุคคลประชุมกัน เรียกว่า “การประชุมผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิกสหกรณ์” เพื่อดำเนินการ ดังนี้

1. คัดเลือกบุคคลจากที่ประชุม นั้น จำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน เป็นผู้แทนกลุ่มเพื่อดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ เรียกว่า “คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์”
2. กำหนดชื่อสหกรณ์อย่างน้อย 3 ชื่อ เรียงลำดับตามความต้องการ เพื่อนายทะเบียนสหกรณ์ตรวจสอบความซ้ำซ้อนกับชื่อสหกรณ์ ที่ได้รับการจดทะเบียนไว้แล้ว

ขั้นตอนที่ 3 คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ต้องไปดำเนินการ ดังนี้

1. จอชื้อสหกรณ์เพื่อป้องกันการซ้ำซ้อนสามารถดำเนินการได้ 2 วิธี คือ

1.1 คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ดำเนินการจอชื้อผ่าน Web site (เมนูระบบจอชื้อสหกรณ์ online)

1.2 แจ้งชื้อสหกรณ์ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดดำเนินการตรวจสอบ

2. จัดประชุมคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์เพื่อดำเนินการ

1.1 พิจารณาเลือกประเภทของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และกำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งนั้น เพื่อดำเนินการอำนวยความสะดวกต่อสมาชิกและสอดคล้องกับประเภทของสหกรณ์

1.2 จัดทำแผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจกรรมของสหกรณ์ที่จะจัดตั้ง โดยกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับประเภทและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานตามแผน ต้องไม่น้อยกว่า 1 ปีทางบัญชี
- การรับสมัครสมาชิกเพิ่ม
- การดำเนินธุรกิจโดยสมาชิกมีส่วนร่วม
- การจัดหาทุนดำเนินการ
- การฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่สมาชิก
- การจัดให้มีผู้จัดทำบัญชีสหกรณ์

1.3 จัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่ประสงค์จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งต้องประกอบด้วย ลำดับที่ ชื้อ สกุล อายุ เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ อาชีพ จำนวนหุ้นที่จะถือแรกตั้ง จำนวนเงินค่าหุ้น และลายมือชื้อผู้ชื้อซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์

1.4 ร่างข้อบังคับสหกรณ์ ซึ่งต้องอยู่ในข้อจำกัด 2 ประการ คือ

1.4.1 ข้อบังคับสหกรณ์จะต้องข้อความที่ไม่ขัดต่อกฎหมายใดๆ และต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน

1.4.2 ข้อบังคับสหกรณ์อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

ก. ชื้อสหกรณ์ ซึ่งต้องมีคำว่า “จำกัด” อยู่ท้ายชื้อ

- ชื้อสหกรณ์ต้องเป็นภาษาไทยเท่านั้น แต่ละชื้อไม่เกิน 100

ตัวอักษร

- หากสหกรณ์ประสงค์จะใช้ชื้อหน่วยงานซึ่งเป็นภาษาอื่นเป็นส่วนหนึ่งของชื้อสหกรณ์ ต้องทับศัพท์เป็นภาษาไทย

- ในกรณีที่สหกรณ์ต้องการกำหนดชื่อสหกรณ์เป็นภาษาอื่น เช่น ภาษาอังกฤษ ด้วย ให้ใช้ชื่อภาษาไทยเป็นชื่อในการจดทะเบียนสหกรณ์ และกำหนดชื่อภาษาอื่นในข้อบังคับสหกรณ์ต่อจากชื่อที่เป็นภาษาไทย

ข. ประเภทสหกรณ์

ค. วัตถุประสงค์ ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำร่วมกัน และอยู่ในขอบเขตตามประเภทของสหกรณ์

ง. วัตถุประสงค์ ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำร่วมกัน และอยู่ในขอบเขตตามประเภทของสหกรณ์

จ. ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ และที่ตั้งสำนักงานสาขา

ฉ. ทุน ซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าหุ้น การชำระค่าหุ้นด้วยเงิน หรือ ทรัพย์สินอื่น

ช. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินงาน การบัญชี และการเงินของสหกรณ์

ซ. คุณสมบัติของสมาชิก วิธีรับสมาชิก การขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

ฌ. ถ้าต้องการรับสมาชิกสมทบต้องกำหนดคุณสมบัติของสมาชิก วิธีการรับสมัครและการขาดสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสมทบให้ชัดเจนไว้ในข้อบังคับ

ญ. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่

ฎ. การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์

ฏ. การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จัดการ

3. จัดประชุมสมาชิกสหกรณ์ที่มีชื่อให้บัญชีรายชื่อ เรียกว่า “ประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์” เพื่อให้รับทราบข้อสหกรณ์ ซึ่งผ่านการตรวจสอบแล้วจากนายทะเบียนสหกรณ์ การกำหนดประเภทสหกรณ์ วัตถุประสงค์ แผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจกรรมของสหกรณ์

ขั้นตอนที่ 4 การจดทะเบียนสหกรณ์คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ดำเนินการจัดทำเอกสารเพื่อจดทะเบียนสหกรณ์ โดยยื่นเอกสารที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแห่งท้องที่ที่ตั้งสำนักงานสหกรณ์ เพื่อกลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ตรวจเอกสารหลักฐาน วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ และรายงานสหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อรับจดทะเบียนสหกรณ์

ขั้นตอนที่ 5 การดำเนินการของสหกรณ์หลังจากได้รับจดทะเบียนสหกรณ์

1. สหกรณ์ที่จดทะเบียนแล้วมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล
2. บุคคลตามบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีสถานภาพเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์ และได้ชำระค่าหุ้น ค่าธรรมเนียมแรกเข้าตามจำนวนที่กำหนดครบถ้วนแล้ว
3. คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542
4. คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ ดำเนินกิจการสหกรณ์ได้ตามที่กำหนดในข้อบังคับ
5. คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ต้องจัดประชุมสมาชิกสหกรณ์ เป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายใน 90 วัน นับแต่วันที่จดทะเบียนสหกรณ์ เพื่อ
 - 5.1 เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
 - 5.2 อนุมัติแผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจกรรมของสหกรณ์
 - 5.3 มอบหมายงานทั้งปวงให้กับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
6. สหกรณ์ที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วไม่เริ่มดำเนินการตามแผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจกรรมของสหกรณ์ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่จดทะเบียน นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งเลิกสหกรณ์ได้

ภาคผนวก ค
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวอิสริย์ คงทน	
เกิดเมื่อ	20 ตุลาคม 2520	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนป่าแดดวิทยาคม จังหวัดเชียงราย
	พ.ศ. 2541	อนุปริญญาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพฯ
	พ.ศ. 2545	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2538-2545	เจ้าหน้าที่ลูกค้าสัมพันธ์ บริษัท เบสไฟว์อินเตอร์เทรด จำกัด
	พ.ศ. 2545-2547	เจ้าหน้าที่ธุรการ บริษัท สื่อกกลางโฆษณา จำกัด
	พ.ศ. 2547-2549	พนักงานสินเชื่อ ทีมธุรกิจลูกค้าบุคคล ธนาคารกสิกรไทย สาขานนท่าแพ เชียงใหม่
	พ.ศ. 2549-ปัจจุบัน	หัวหน้าสาขาเชียงใหม่ บริษัท บัฟ (ประเทศไทย) จำกัด